

YAYIN İLLÜSTRASYONLARINDA GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI

NAMIK KAAN GÖKÇEN

IŞIK ÜNİVERSİTESİ

2020

YAYIN İLLÜSTRASYONLARINDA GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI

NAMIK KAAN GÖKÇEN

Lisans, İletişim Tasarımı, Bahçeşehir Üniversitesi, 2015

Yüksek Lisans, Görsel İletişim Tasarımı, Işık Üniversitesi, 2020

Bu tez, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne Yüksek Lisans (MA) derecesi için sunulmuştur.

IŞIK ÜNİVERSİTESİ

2020

İŐIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YAYIN İLLÜSTRASYONLARINDA GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI

NAMIK KAAN GÖKÇEN

ONAYLAYANLAR:

Doç. Banu İnanç UYAN DUR (IŞık Üniversitesi)
(Tez Danışmanı)

Doç. Dr. Doğan ARSLAN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Doç. Dr. Sibel AVCI TUĐAL (IŞık Üniversitesi)

ONAY TARİHİ: 02/09/2020

TEŐEKKÖR

Yüksek lisans eğitimime verdikleri maddi, manevi her türlü destekleriyle her zaman yanımda olan annem ve babama çok teşekkür ederim.

Tezimin hazırlanmasında katkılarıyla beni yönlendiren ve emek veren değerli hocam ve danışmanım Sayın Doç. Banu İnanç UYAN DUR'a şükranlarımı sunarım.

YAYIN İLLÜSTRASYONLARINDA GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI

ÖZET

Yayın illüstrasyonları günümüzde basılı ve dijital yayınlarda metnin içeriğiyle ilişkili görsel hikaye anlatıcısıdır. Görsel hikaye anlatımı çoklu sahnelerin dışında tek bir görsel ile hikayeyi etkili bir biçimde anlatabilmektedir. Yayın illüstrasyonlarında görsel hikaye anlatımı yöntemi okuyucuların metni daha hızlı ve rahat algılamalarını sağlayarak içeriğe odaklanmalarına destek olmaktadır. Bu anlamda yayın illüstrasyonları metnin yanında konumlandırılan ayrı bir yapı olarak değil içerikle bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu bütünlük içerisinde yayın illüstrasyonlarının, yapıya görsel estetik katmanın ötesinde işlevleri vardır. İçerikteki bilgi, düşünce veya duyguları okuyucuya aktarma, benimsetme ve hissettirme amacını taşırlar. Böylece metin okuyucu ile daha fazla etkileşime geçebilmektedir.

Günümüzde basılı olan yayınların çoğu dijital ortamda da yerini almakta, kimi yayınlar ise sadece dijital olarak yayın hayatına devam etmektedir. İnsanlar, gazete, dergileri ve kitapları kullanımı giderek yaygınlaşan ve geniş imkanlar sunan bilgisayar, tablet ve telefon gibi cihazlarla dijital platformlardan okumayı tercih etmektedir. Diğer yandan dijital platformlarda görsellerin önemli bir ağırlığı vardır. Bu bakımdan yayın illüstrasyonları görsel hikaye anlatıcısı olarak dijital platformlarda da yer alır. Bu mecranın sunduğu olanaklar ile yayın illüstrasyonları farklı etkileşim yöntemleriyle kullanılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı basılı ve dijital yayın illüstrasyonlarını ile görsel hikaye anlatımının bağımlı araştırmak, örnekler üzerinden incelemektir. Bu bağlamda günümüzün önemli basılı ve dijital yayınları arasında yer alan dergi ve gazetelerdeki illüstrasyonlar incelenmiştir. Ayrıca basılı yayınlarda durağan olarak yer alan yayın illüstrasyonlarının dijital mecrada değişen form ve yapısı araştırılmıştır. Dijital ortama aktarılan yayın illüstrasyonlarının görsel hikaye anlatımı bakımından dönüştüğü yeni biçimler incelenmiştir.

Yapılan araştırma ve incelemelerde edinilen bilgiler ışığında gerçek bir haber içeriği ele alınarak görsel hikaye anlatımı yntemiyle yeni bir yayın illüstrasyonu serisi tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: yayın illüstrasyonu, görsel hikaye anlatımı, illüstrasyon

VISUAL STORYTELLING IN EDITORIAL ILLUSTRATIONS

ABSTRACT

Nowadays visual illustrations in print and digital channels are visual storytellers related to the content of the message (or text). In contrast to multiple scenes, visual storytelling describes effective the story using a single visual. The visual story telling method in visual illustrations by allowing readers to understand the message quicker and more easily, enables them to focus on the content of the message. In this sense, visual illustrations should not be evaluated as separate structures, but considered integrated with the content. Within this integration, visual illustrations have a broader function than mere aesthetics. Information, beliefs or feelings provided in the content aim to communicate, internalize and affect readers. Consequently, it allows greater reader engagement.

At the present day, most of the print publications also take their place in the digital channels, whereas other publications are only published digitally. Individuals prefer to read newspapers, magazines and books on digital platforms using devices such as computers, tablets and telephones that are increasingly widespread in use and offer several opportunities. On the other hand, visual have a great effect on digital platforms. In this regard, visual illustrates are also incorporated in digital platforms as visual storytellers. With the opportunities offered by this channel, visual illustrations are used with different interaction methods.

Using examples, the purpose of this study is to examine visual storytelling in print and digital illustrations. For this objective, illustrations in important magazines and newspapers both in print and digital channels were examined. In contrast to the stable form of illustrations in print channels, the different form and structure of visual illustrations in digital channels was also explored. The new forms that visual illustrations take in dijital platforms were examined from the perspective of visual storytelling.

In the light of the information obtained from the research, based on a real newstory a series of illustrations was designed using the visual storytelling method.

Keywords : editorial illustration, visual storytelling, illustration

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
GÖRSELLER LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1
1. İLLÜSTRASYON	3
1.1. Tarihsel Gelişim Sürecinde İllüstrasyon	3
2. YAYIN İLLÜSTRASYONLARI	14
2.1. Basılı Yayınlarda İllüstrasyon Kullanımı	19
2.2. Dijital Yayınlarda İllüstrasyon Kullanımı	25
3. GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI	30
3.1. Hikaye Anlatımı	30
3.2. Görsel Hikaye Anlatımı	35
4. YAYIN İLLÜSTRASYONLARINDA GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI.....	38
4.1. Politik Yayın İllüstrasyonları	39
4.2. Çocuk Kitaplarında Yayın İllüstrasyonları	43
4.3. Güncel Olaylarla İlgili Yayın İllüstrasyonları	47
5. ÖRNEK YAYIN İLLÜSTRASYONLARININ GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	49
6. UYGULAMA ÇALIŞMASI	58
SONUÇ.....	69
KAYNAKÇA	71
EKLER.....	74
ÖZGEÇMİŞ.....	88

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 1.1: Lascaux Mağarası.....	3
Görsel 1.2: Altamira Mağarası	4
Görsel 1.3: Domenico Ghirlandio İllüstrasyon Çalışması.....	4
Görsel 1.4: George Wolfe Plank, Vogue Dergisi, 1911.....	6
Görsel 1.5: Alexander Rodchenko Konstruktivist Reklam Afişi,1922.	7
Görsel 1.6: Joost Schmidt, Weimar'daki Bauhaus Sergisi İçin Afiş Çalışması, 1923.	8
Görsel 1.7: Rene Magritte, Golcanda İsimli Çalışması, 1959.....	9
Görsel 1.8: İhap Hulusi Görey'in Kulüp Rakısı İçin Hazırladığı Afiş Tasarımı.....	10
Görsel 1.9: Mads Berg'in günümüz Art Deco Tasarımlarına Hazırladığı Örnek Çalışma, 2013.....	11
Görsel 1.10: Mads Berg'in Üzüm Rakısı markası için Art Deco Tasarım Örneği, 2019 ..	11
Görsel 1.11: Chris Buzelli, Rolling Stone Dergisi, 2016.	12
Görsel 1.12: Mark Ryden, Rolling Stone The Illustrated Portraits, 2000.	13
Görsel 2.1: Buhar Presi Makinesi Örneği	14
Görsel 2.2: The Penny Magazine Örneği,1861.	15
Görsel 2.3: The Illustrated London News Gazetesi İlk Basımı,1842.....	16
Görsel 2.4: The Illustrated Police News Gazetesinin Karındeşen Jack Cinayeti Kapağı, 1888.....	17
Görsel 2.5: The Guardian Gazetesinde Yer Alan Örnek Yayın İllüstrasyonları.....	20
Görsel 2.6: Ruby Johnson, Time Dergisi Kapak İllüstrasyonu, 2019.....	21
Görsel 2.7: John Tomac, The New Yorker, 2017.	23
Görsel 2.8: Gürbüz Doğan Ekşioğlu, The New Yorker, 2011.	24
Görsel 2.9: Francesco Ciccolella, Der Spiegel, 2018.....	25
Görsel 2.10: Der Spiegel Dijital versiyondan İçerik Örneği.....	26
Görsel 2.11: Peter Greenwood, Time Dergisi Dijital Gif Kapak İllüstrasyonu, 2017.	27
Görsel 2.12: Christoph Niemann, The New Yorker Dijital Kapak İçeriği, 2018.....	28
Görsel 2.13: Anna Parini, The New Yorker Dijital Kapak İllüstrasyonu, 2019.	29
Görsel 4.1: Edel Rodriguez, Time Dergisi Kapağı, 2018.	39
Görsel 4.2: Barry Blitt, The New Yorker, 2019.	42

Görsel 4.3: Christoph Niemann, Karanlık Bahar, The New Yorker, 2011.	43
Görsel 4.4: David Petersen, The Wind In The Willows, 2017.....	45
Görsel 4.5: Yalvaç Ural, Figüran Aslan ile Tahta Eşek, 2018.	46
Görsel 4.6: Kırmızı Başlıklı Kız Masalından İllüstrasyon Örneği.....	46
Görsel 4.7: Andrea Ucini, Weekandavisen Gazetesi İllüstrasyon Çalışması, 2020.	48
Görsel 5.1: The New Yorker dergisi Malika Favre'nin illüstrasyon Çalışması	50
Görsel 5.2: Tasarımın Ardından Paylaşılan Fotoğraflar	50
Görsel 5.3: Malika Favre, Arab News, 2018.....	51
Görsel 5.4: Duvar Boyası Çalışması	51
Görsel 5.5: Anna Parini'nin İlişkiler Üzerine Hazırladığı Yayın İllüstrasyonu.....	52
Görsel 5.6: Anna Parini'nin Müslümanlara Yapılan Önyargılarla İlgili Bir Çalışması.....	53
Görsel 5.7: Anna Parini, The New York Times, 2017	54
Görsel 5.8: Tom Haugomant, Washington Post, 2020.....	55
Görsel 5.9: Tom Haugomant, The New York Times, 2020	57
Görsel 6.1: Virüsün Vuhan Deniz Ürünleri Pazarında Ortaya Çıktığı Belirlendi (1. Sahne).	59
Görsel 6.2: . Çin'deki Virüs tüm Dünya'ya Yayılmaya Başladı (2.Sahne).	60
Görsel 6.3: Hastalığın Resmi İsmi Covid-19 Olarak Tanımlandı (3.Sahne).....	61
Görsel 6.4: Koronavirüs Vakalarının Sayısı Dünya Geneline 102 Bine Ulaşmıştı (4.Sahne).	62
Görsel 6.5: Koronavirüs Türkiye'de Tespit Edilmiştir (5. Sahne).	63
Görsel 6.6: 19 Mart'ta İtalya Toplam Ölüm Sayısında Çin'i Geride Bırakarak En Çok Can Kaybının Yaşandığı Ülke Oldu (6. Sahne).	64
Görsel 6.7: Boris Johnson'a Yapılan Kovid-19 Testinin Pozitif Olduğu Açıklandı (7. Sahne).....	65
Görsel 6.8: Salgın Nedeniyle Dünya Ekonomisinin Yüzde 1 Küçülebileceği İfade Edildi (8. Sahne).	66
Görsel 6.9: 10 Nisan Günü Türkiye'de Sokağa Çıkma Yasağı İlan Edildi (9. Sahne).	67
Görsel 6.10: Koronavirüs Zaman Çizelgesi (10. Sahne).....	68

GİRİŞ

Yayın illüstrasyonları genellikle bir gazete, dergi, kitap ve dijital içerikler sunan bir yayında yer alan yazılı metinle beraber kullanılan illüstrasyon türleridir. Yayın illüstrasyonları, okuyucunun günlük haber ve dergi kültürü deneyiminin önemli bir parçasını oluşturur. Metnin içeriğine göre şekillenen illüstrasyonlar, konuyu destekleyen ve zenginleştiren bir görsel hikaye anlatımı unsurudur. Kimi zaman içinde barındırdığı mizah, zeka ve estetik ile okuyucuyu düşünmeye itmektedir. Günümüzde yayın illüstrasyonları dergi ve gazetelerin önemli ve ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Görsel hikaye anlatımıyla bilgi aktarımının artması sonucunda gazete, dergi gibi metinlerin ağırlıkta olduğu kitle iletişim araçları mesajlarını okuyucuya daha kolay iletmek amacıyla yayın illüstrasyonlarından yararlanmaktadır. Yayın illüstrasyonları bir metnin yanında yer alan dekoratif amaçlı çalışmalar değildir; Metnin içeriği ile bütünleşen kimi zaman içerikteki belli noktaları ön plana çıkaran, okuyucuda yazının okunması için neden oluşturacak görseller amaçlayan çalışmalardır.

Okuyucu ile metin arasında bir bağ kuran yayın illüstrasyonları, içeriğin okuyucular tarafından yorumlanmasını teşvik etmektedir. Görselleştirilerek anlatılan içerikler okuyucunun algısını kolaylaştırmada çok önemli bir yere sahiptir. Ayrıca illüstrasyonda yer alan sembolik ifadeler okuyucunun yazının temel mesajlarını görmesini sağlamaktadır. Aynı şekilde yayın illüstrasyonlarında yer alan stil ve görsel dil çeşitliliği yazılı metinlerin hayal gücü bakımından sınırlarını aşmasına yol açmaktadır.

Makale ve haberin algılanmasında kolaylık sağlayan bu çalışmalar toplumsal eleştirilerin görsel fenomenler haline dönüştüğü örnekler olarak da kitlelerin karşısına çıkmaktadır. Buna benzer örnekler sosyal hareketlerde yaygın olarak kullanılmıştır.

Günümüzde her alanda olduğu gibi gazete ve dergiler de okuyucuyla buluşmak için yayın formatlarında değişikliğe gitmektedir ve geleneksel yapılardan farklı görünümlere dönüşmektedir. Geleneksel baskı yöntemlerinden dijital platformlara taşınan yayınlar okuyucularla farklı yöntemlerle etkileşime geçmektedir. Farklı mecralar sayesinde görsel hikaye anlatımının önemi artmaya devam etmektedir.

Görsel hikaye anlatımıyla yapılan yayınlarda, okuyucuların karmaşık konuları daha iyi anlamaları sağlanmaktadır. Günlük yaşam, ekonomi ve siyaset gibi içeriklerde illüstrasyon kullanımı konunun daha hızlı ifade edilmesini sağlamakta, okuyucunun metinden çıkarımlar yapmasına olanak vermekte ve konuyla ilgili algısını derinleştirmektedir.

Bu çalışmanın amacı yayın illüstrasyonlarını görsel hikaye anlatımı açısından incelemek ve elde edilen bilgiler ışığında yeni bir yayın illüstrasyonu uygulaması ortaya koymaktır. Çalışmanın birinci bölümünde illüstrasyon ve tarihsel gelişim süreci incelenmiştir. İkinci bölümde yayın illüstrasyonunun tanım ve kapsamı açıklanmış, günümüze dek gelişimi incelenmiştir. Günümüzün önemli yayın illüstratörleri ve onların çalışmalarından örnekler ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise yayın illüstrasyonlarının önemli bir parçası olan görsel hikaye anlatımı kavramı araştırılmıştır. Dördüncü bölümde politik, çocuk ve güncel olaylarla ilgili konularda üretilmiş yayın illüstrasyonları görsel hikaye anlatımı açısından incelenmiştir. Beşinci bölümde önemli gazete ve dergilerde yayınlamış yayın illüstrasyonu örnekleri incelenmiştir. Altıncı ve son bölümde gerçek bir haber dizisinden görsel hikaye anlatımıyla yayın illüstrasyonu uygulaması hazırlanmıştır.

1. İLLÜSTRASYON

1.1. Tarihsel Gelişim Sürecinde İllüstrasyon

İllüstrasyon, Latince kelime anlamı “aydınlatmak, ışıklandırmak” olan ve esasen “açıklamak, anlaşılmayı anlatmak ve süslemek” anlamlarında kullanılan “*illustrare*” kelimesinden türemiştir. Günümüzde ise illüstrasyonlar bir mesajı, fikri veya metni görselleştirme, anlaşılır kılma konusunda yardımcı olmaktadır. Tarihiçesi mağara çizimlerine kadar dayandırılan illüstrasyon, günümüze basılıdan dijital medyaya her alanda kullanılmaktadır. “*Görsel iletişimin bir ögesi olan illüstrasyon, sözel unsurları görsel bir dille anlatan, betimleyen, yorumlayan ya da bir mesajı iletmek ve bir kavramı görselleştirmek için yapılan resimlerin tümünü kapsamaktadır*” (Onursoy, 2017, s.902).

Yazı bulunmadan önce mağaralara çizilen resimler sadece hikaye anlatma amaçlıydı. O dönemde yaşayan insanlar başlarına gelen olayları duvara çizerek gelecek nesillere aktarmayı başarmışlardı. Dünya tarihinin bulunan ilk illüstrasyon örnekleri Fransa’daki Lascaux Mağarası (Görsel 1) ve İspanya’daki Altamira Mağarası’ndadır (Görsel 2).

Görsel 1.1. Lascaux Mağarası
(<https://www.history.com/this-day-in-history/lascaux-cave-paintings-discovered>)
(Erişim Tarihi: 28.5.2020)

Görsel 1. 2. Altamira Mağarası
(<https://archaeology-travel.com/news/altamira-cave-re-open-for-visitors/.jpg>)
(Erişim Tarihi: 28.5.2020)

İnsanların mağaralarda yapmış olduğu çizimler hikaye anlatmanın ve bilgi paylaşmanın ilk örnekleridir. Bu durum, ilk çağ insanların hikayelerine günümüzde dahi tanık olunabilmesini sağlamıştır. Yazının keşfine kadar tarihi olaylar, mitler hikayeler çizilerek anlatılmıştır. 1452’de Johannes Gutenberg tarafından mekanik baskının icat edilmesiyle beraber, Rönesans sanatçıları seri üretim sanat ve yayınlar yapmışlardır. Rönesans döneminde yapılan illüstrasyonlara Domenico Ghirlandaio’nın İncil için yaptığı çalışmalar örnek olarak verilebilir (Görsel 3).

Görsel 1. 3. Domenico Ghirlandaio Çalışması, 1478.
(<https://www.illustrationhistory.org/history/time-periods/renaissance>) (Erişim Tarihi: 14.6.2020)

1700'lerin ortalarında Sanayi Devriminin başlamasıyla baskı teknolojisi hızla gelişmiştir ve illüstrasyonlar günlük hayatta daha çok görünmeye başlanmıştır. Kitaplar, gazeteler, eğitim materyalleri için ticari amaçlı illüstrasyonlar yapılmıştır. Gazeteler gravürle yapılmış illüstrasyonlara daha fazla yer vermiştir. 1800'lerin başlarında illüstratörlük bir meslek olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Resimli gazeteler, kitaplar ve dergiler milyonlarca insan tarafından tercih edilmiştir. Haber dergileri, aile dergileri, hiciv ve siyasi dergiler, çizgi romanlarla beraber illüstrasyonu günlük yaşama taşımıştır. Bu nedenle illüstrasyon yayıncılar tarafından bir gereklilik olarak görülmeye başlanmıştır.

18. yüzyılın sonundan itibaren ortaya çıkan sanat akımlarıyla, illüstrasyonlar birçok alanda görünmektedir ve bu akımlar hala günümüz illüstrasyonlarını şekillendirmektedir. Yeni Sanat akımı (Art Nouveau) 1890'larda İngiltere'de başlamıştır ve 19. yüzyılın büyük bir kısmında tasarıma hakim olan bütün stillere karşı bir başkaldırı olmuştur. Adından anlaşılacağı üzere 'yeniliği' savunan bu akım, modern tasarımda bir devrim yaratmıştır. Japon tasarımları, Kelt desenleri ve Van Gogh tarzı çalışmalardan etkilenen bu akımın içinde mimari akımların detayları da yer almaktadır. Rokoko mimari yapısı, temelinde süslemelerin olduğu bir yapıdır. Bu tarz hızla Avrupa ve Amerika'ya yayılmıştır. Her ülkede farklı şekilde ele alınmıştır ve her ülkenin kendine özgü kültürlerinden yeni stiller ortaya çıkmıştır. Ancak temelinde tasarım dilleri birbirleriyle bağlantılıdır. Bitkisel şekiller, kıvrımlı yapılar, süslü çerçeveler ve ince, obsesif çizgilerle oluşturulan bir stile sahiptir. Genel görünümü açısından kilise camlarında ve iç mimarilerinde kullanılan illüstrasyonlara benzeyen bir dili olsa da klasik akıma başkaldırı amacıyla ortaya çıkmıştır. Yeni Sanat Akımı, "19. akademik stillerine karşı bir tepkiydi ve sanatçıların ve mimarların yüzyılın yeni dönüşü için yeni bir stil yaratma arzusunun bir ifadesiydi. Başka bir deyişle, yeni bir çağ için yeni sanat" (Dewidar, 2018, s.2). Yeni sanat akımı

19. yüzyıldan günümüze kadar farklı dönemlerde tekrar tekrar yorumlanarak illüstrasyonlarda kullanıldığı görülmektedir. Bu akımın en önemli temsilcileri Gustav Klimt, Alphonse Mucha ve yaygın illüstrasyonu alanında George Wolfe Plank'tır. "1914'lerde moda fotoğrafçılığı günümüzdeki haline evrilmeden önce moda dergilerinin kapaklarını Yeni Sanat ve Art Deco akımlarından etkilenen illüstrasyonlar süslemekteydi" (Zachary, 2015). Bu dönemde George Wolfe Plank ünlü moda dergisi Vogue için çeşitli illüstrasyon kapakları

hazırlamıştır. Çizerin kompozisyon dili açık ve basittir. Kapakta bir kuş ve kadının anlatıldığı çalışmada, kadının kıyafetinin üstünde yer alan çiçek süslemeleri ve karakterler için yaratılan çizim dili çizerin yeni sanat akımından etkilendiğini göstermektedir (Görsel 4). Çizerin diğer Vogue kapaklarında da süslemeler, bitkisel şekiller ve ince çizgilerden oluşan illüstrasyon örnekleri bulunmaktadır.

Görsel 1. 4. George Wolfe Plank, Vogue Dergisi, 1911.
(<https://theartofdress.org/tag/george-wolfe-plank/2>) (Erişim Tarihi: 18.09.2020)

1917 Bolşevik devriminden hemen önce Rusya’da ortaya çıkan bir diğer akım Yapısalcılık (Konstrüktivizm) sanat akımıdır. Kübizm, Fütürizm gibi soyut tarzlardan etkilenen akım, tasarım ve mimari alanlarında geleneksele tepki olarak doğmuştur. Bu sebeple yeni bir görsel dil yaratmayı hedeflemişlerdir.

Yapısalcılık akımını benimseyen sanatçılar, sanata işlev ve amaç kazandırmayı hedeflemişlerdir, Sovyet halkına fayda sağlamak ve onlara hizmet etmek için bir sanat yaratmak istemişlerdir. “*Bu ütopyik özlem aracılığıyla Konstrüktivistler, sanatın topluma düzen ve ahenk getireceğine inanıyorlardı*” (Gareeva, 2001, s.10). Bu nedenle Konstrüktivist sanatçılar politik yönelimlerde bulunmuş ve ticari illüstratif afişler yaratmıştır. Konstrüktivist eserlerde ağırlıklı olarak güçlü geometrik şekillere yer verilmiştir ve düz renk anlayışı baskın haldedir. Bu dönemde illüstrasyon alanında fotomontaj tekniği de kullanılmaya başlanmıştır.

Alexander Rodchenko, El Lissitzky ve Naum Gabo bu dönemin önemli sanatçıları arasındadır. 1924’de Alexander Rodchenko tarafından yapılan reklam afişi, grafik tasarım tarihinin en bilinen çalışmaları arasındadır (Görsel 5). Lilya Brik’in “kitaplar” diye bağırdığı an ve bu sözcüğün Kiril alfabesiyle yazıldığı bu afiş çalışması konstrüktivizm temel tekniklerinden biri olan fotomontaj kullanımının tipik örneklerindedir. Çizer kullandığı geometrik şekiller sayesinde okuyucuya başka nesnelere anımsatmaktadır. Örneğin trompet görünümü için geometrik kompozisyonlar ve keskin renkler kullanmıştır.

Görsel 1. 5. Alexander Rodchenko Konstrüktivist Reklam Afişi, 1922.
(<https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-constructivism-brought-russian-revolution-art>)
(Erişim Tarihi: 22.5.2020)

1919 yılında mimar Walter Gropius iki sanat okulunu tek bir kurumda toplayarak bütünlük bir müfredatta birleştirmiş ve tasarıma modern bir yaklaşım getirmiştir. 20. yüzyılda ortaya çıkan ve Bauhaus olarak tanımlanan bu akım, sanatın çeşitli dallarında doğrudan etkili olmuştur. Tasarım eğitimine yeni bir yaklaşım getirerek öğrenciler ve öğretmenler birlikte üretim yapmışlardır. Bauhaus hareketi duygu içermeyen, soyut ve geometrik bir tarzı savunmuştur. Bauhaus ideali, tasarım alanında her zaman önemli bir rol oynayan tartışmalı bir odak olmuştur. “Sadece işlevi vurgulamakla kalmayıp, aynı zamanda insan odaklı fikri yansıtmak da modern tasarım ve imalatta en büyük ilerleme olabilir” (Chen ve He, 2013, s. 323). Akımın etkileri halen bir çok alanda baskın olarak devam etmektedir. Bauhaus’un abartıdan uzak, işlev odaklı, basit ve minimal bir tasarım yaklaşımı vardır. Akımın önemli sanatçıları Joost Schmidt (Görsel 6), Paul Klee, Wassily Kandinsky ve Laszlo Moholy Nagy’dir. Görsel 6’da yer alan Joost Schmidt çalışması, ilk Bauhaus sergisi için hazırlanan

afiş çalışmasıdır. Afişte geometrik şekiller ve çizgilerden oluşmaktadır aynı zamanda dikdörtgen şekiller ve karelerden oluşturulan sembolik yapı makine yapısını anımsatmaktadır.

Görsel 1. 6. Joost Schmidt, Weimar'daki Bauhaus Sergisi İçin Afiş Çalışması, 1923.
(<https://blog.pixlr.com/graphic-design-the-bauhaus-style-in-2019/.jpg>)
(Erişim Tarihi: 24.5.2020)

Bauhaus sanat akımında tasarlanan illüstrasyonların temel özelliği biçimin işlevi takip etmesidir. Keskin kenarları ve çizgiler tasarımlarda kendilerini belli etmektedir. Bauhaus tasarımının karakteristik özellikleri düzlük, basitlik, modern ve estetik öğeler taşıyan illüstrasyonlar olmasıdır. İllüstrasyon ve tasarımların güzelliği işlevselliğe ve minimalizme olan sıkı bağlılığında yatmaktadır.

1899'da yayınlanan Sigmund Freud'un "Rüyaların Yorumu" adlı kitabında rüyalar ve gerçeklik arasındaki ilişki araştırılmıştır. "Andre Breton tarafından 1924 yılında kaleme alınan ilk Sürrealizm Manifestosu yayınlanmıştır" (Lusty, 2016).

Gerçeküstüçülük kavramı ve temeli bu edebi eserle ortaya çıkmıştır. Sonrasında bu akım resimden, sinemaya birçok sanat dalını etkisi altına almıştır. Temelinde bilinç dışı ve hayallerle üretim yapılması gerektiğini savunan bir sanat akımıdır. Genel olarak, Sürrealizm sanatında birbirleriyle bağımsız, alakasız nesnelere eğlenceli fakat rahatsız edici bir şekilde

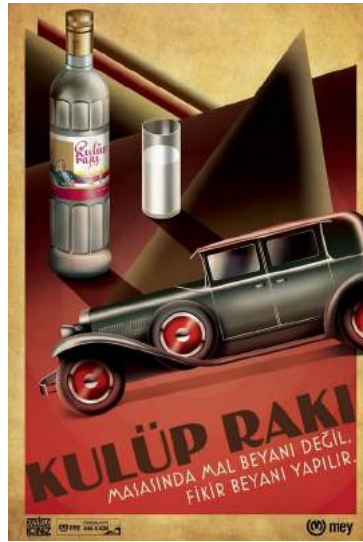
kullanılır. Örneğin insan ve doğa unsurları gerçek hayattaki halleriyle yer alır ancak gerçeküstü bir manzara onlara eşlik eder. Sürrealizmin, görsel iletişim tasarımı üzerindeki etkisi belirgin ve geniş kapsamlı olmuştur. Hayal gücü, semboller ve fantazi dünyası kullanımları

1600'lerdeki Rönesans dönemindeki önemli önemli yeri Sürrealizm akımında da önemli bir unsur olmuştur. Akımın önemli temsilcileri Salvador Dali, Rene Magritte, Max Ernst ve Joan Miro'dur. Rene Magritte, objeleri, insanları farklı biçim ve ortamlarda çizerek, nesnelere doğasından çıkarıp mantık dışı bir ortam ve şekle büründürerek anlatımlar yapılmıştır. Görsel 7'de Rene Magritte'in 1959 yılında yaptığı Golconde çalışması önemli birer sürreal çalışma örneğidir. Eserde çarpaz bir şekilde duran erkek karakterler görünmektedir. Bu karakterler normalde olması gerektiği gibi bir zeminde değilde gökyüzünde durmaktadır. Koyu renk paltolar ve melon şapkalar giymiş bu adamlar, adeta yağmur damlaları gibi görünmektedir. Ancak karakterlerin herhangi bir harekete sahip olduğu belirtilemez. Adamalar havada sabit durmaktadırlar. Magritte'in sürreal bu çalışması olağandışı bir konumda var olan erkek karakterlerle izleyiciyi belirsizlik alanına çekmektedir.

Görsel 1. 7. Rene Magritte, Golconda İsimli Çalışması, 1959.
(<https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-artwork-changed-life-magrittes-golconda>)
(Erişim Tarihi: 24.5.2020)

1925 yılında Paris’te ortaya çıkan bir diğer sanat akımı Art Deco’dur. Aynı yıl Paris merkezinde düzenlenen Uluslararası Modern Dekoratif ve Endüstriyel Sanatlar Sergisinde adını almıştır. Modern Stil olarak da bilinen akım; mimari ve dekoratif sanatları içermektedir. Grafik stil olarak geometrik şekillerden oluşmaktadır. Gümüş ve altın renklerde tasarım unsurlarıyla dikkat çekici bir görünüm sağlamak diğer temel özellikleri arasındadır. Art Deco, Art Nouveau'nun dekoratif yönünü geliştirmesine rağmen, hem geleneksel hem de modern malzemeleri kullanan geometrik çizgiler ve üslup motifleri ile karakterize bir stildir. Günümüzde Art Deco’dan esinlenerek üretilen pek çok yazı karakteri ve illüstrasyon olduğu görülmektedir. Türkiye’de Cumhuriyet döneminin başlarında bir çok önemli grafik tasarımcı bu tarzı kullanmıştır. İhap Hulusi Görey’in “Kulüp Rakısı” markası için hazırladığı afiş ve illüstrasyonlarda Art Deco unsurları görünmektedir (Görsel 8).

Görsel 1. 8. İhap Hulusi Görey’in Kulüp Rakısı İçin Hazırladığı Afiş Tasarımı
(<https://tr.pinterest.com/pin/100275529191173517/.jpg>)
(Erişim Tarihi: 25.5.2020)

Günümüzde bazı Avrupalı çizerler basılı yayınlar için bu stili tekrar aktif olarak sayfalara yansıtmaktadır. Danimarkalı Mads Berg Art Deco ve nostaljik tarzda çizimleriyle ünlenmiş bir illüstratördür (Görsel 9). Türkiye’de de “Üzüm Rakısı” markası için nostaljik ve art deco stilinde çalışmalar üretmiştir (Görsel 10).

Görsel 1. 9. Mads Berg'in günümüz Art Deco Tasarımlarına Hazırladığı Örnek Çalışma, 2013.
(<http://www.fubiz.net/2013/04/15/art-deco-illustrations/art-deco-illustrations9/.png>)
(Erişim Tarihi: 25.5.2020)

Görsel 1. 10. Mads Berg'in Üzüm Rakısı Markası İçin Art Deco Tasarım Örneği, 2019.
(<https://madsberg.dk/uzum-kizi/>) (Erişim Tarihi: 25.5.2020)

Büyülü Gerçekçilik akımı 1924 yılında Alman Sanat Yönetmeni Franz Roh tarafından adlandırılmıştır. Büyülü Gerçekçilik Sürrealizm ve Dışavurumculuk akımlarından etkilenmiştir. Gerçek bir dünyanın içinde fantastik ve büyülü unsurlar doğalmış gibi kabul edilir. Büyülü Gerçekçilik çalışmalarında sembolizm ve rüya gibi gizemli unsurlar kullanılmaktadır. Akımın önemli temsilcileri Chris Buzelli, Rob Gonsalves, Jacek Yerka'dır. Çoğu zaman zarif detaylar ve sıra dışı perspektif kullanılan eserler üretilmektedir. Büyülü Gerçekçilik akımı bugünün illüstratörleri tarafından çok tercih edilmektedir. Gerçek dünyanın içinde fantastik öğeler kullanmak, yaratıcı fikirler ve ürünlerin ortaya çıkması için uygun zemini sağlamaktadır. Görsel 11'de yer alan Chris Buzelli'nin çalışması büyülü gerçeklik akımından esinlenmiş bir yayı illüstrasyonu örneğidir. Başta müzik ve popüler kültür dergisi

olan Rolling Stone adlı dergide Sia adlı sanatçının 2016 yılında çıkan “This is Acting” adlı albümünün müzik eleştirisi bölümü için yapılmıştır. Çalışmada büyümlü gerçekliğin temel öğelerinden olan fantastik öğeler göze çarpmaktadır. Albümde yer alan her şarkının konusuyla alakalı bazı öğeler sanatçının saçlarından çıkmaktadır.

Görsel 1. 11. Chris Buzelli, Rolling Stone Dergisi, 2016.
(<https://www.chrisbuzelli.com/#/sia-rolling-stone/>)
(Erişim Tarihi: 18.09.2020)

Lowbrow, Los Angeles Kaliforniya’da doğmuş bir sanat akımıdır. Bu akım yer altı sanat hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Lowbrow teriminin Türkçe karşılığı ‘sanattan anlamayan’ ve ‘kültürsüz’ manasında kullanılan bir terimdir. Lowbrow’un esinlendiği alanlar çok geniştir. Rock ve Punk müziği, dövme sanatı, kaykay sporu gibi isyankar ve hareketli alanlardan esinlenmektedir. Lowbrow sanatçıları, canlı, dinamik ve ayrıntılarla dolu karakterlerin yer aldığı çalışmalar yaparlar. 1986 yılında açılan La Luz de Jesus Galerisi, Lowbrow sanatçılarının çalışmalarını sergileyebildikleri ilk yer olarak kabul edilir. Bu akımın en önemli etkisi illüstrasyonların ticari amaçlı kullanımıyla, sanat için kullanım arasında olan çizgiyi kaldırmış olmasıdır. Akımın önemli temsilcileri Mark Ryden, Gary Baseman, Alex Gross, Nicoletta Ceccoli’dir. Mark Ryden çalışmalarında popüler kültürden öğeler barındırmaktadır. Çizgi filmleri andıran karakterlerin çocuksu görünümünün ardında tekinsiz ve karanlık bir

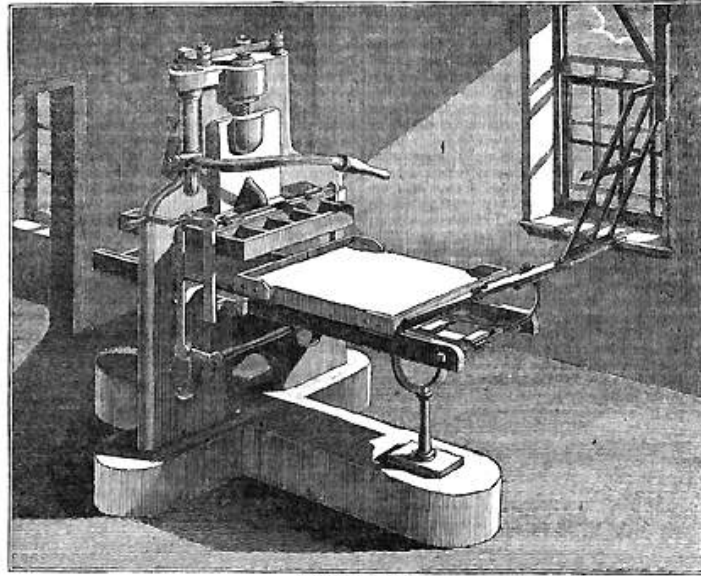
ruh hali eserlerinde hissedilmektedir. Çizerin en önemli yayın illüstrasyonlarından bir tanesi Rolling Stone dergisi için hazırladığı kapağında Jimi Hendrix'e yer verdiği illüstrasyon çalışmasıdır. Bu çalışmada çizer Hendrix'i Hint tanrılarınınına benzetmeye çalışmıştır (Görsel 12).

Görsel 1. 12. Mark Ryden, Rolling Stone The Illustrated Portraits, 2000.
(<https://www.markryden.com/press/publications/rolling-stone-illustrated-portraits/.jpg>)
(Erişim Tarihi: 25.5.2020)

2. YAYIN İLLÜSTRASYONLARI

19. yüzyıl gazetelerinde, haber içeriğiyle beraber binlerce illüstrasyon üretilmiştir. Bu durum, halka, görsel hikaye deneyimini tecrübe ettirerek resimli gazeteleri önemli bir kitle iletişim aracı haline dönüştürmüştür. Basılı yayınlarda illüstrasyon kullanımını ağaç gravür tekniğiyle başlamıştır. “Ağaç Gravür tekniğinde ağacın gövdesinin kare bölümleri kullanılırdı. Ağacın bu bölümleri sert ve yoğun tanelerden oluşurdu bu sebeple illüstrasyonların işlenmesi için avantaj sağlardı” (Akan, 2000, s. 31-32). Ağaç gravür tekniğini avantajlarının yanı sıra dezavantajı olan bazı özelliklere sahiptir. Ahşap gravür tekniği illüstrasyonların anlaşılabilirliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu sebeple daha anlaşılır olması için negatif alan kullanımı geliştirilmiştir. İlk eskizler gravür ustaları tarafından ahşap yüzeylere çizilip ve negatif alanları çıkarılmıştır. Ağaçların gövdeleri oyulduktan sonra bloklar haline birleştirilip, buhar presine basılarak baskı plakaları haline getirilmiştir (Görsel 13).

[The Stanhope Press.]

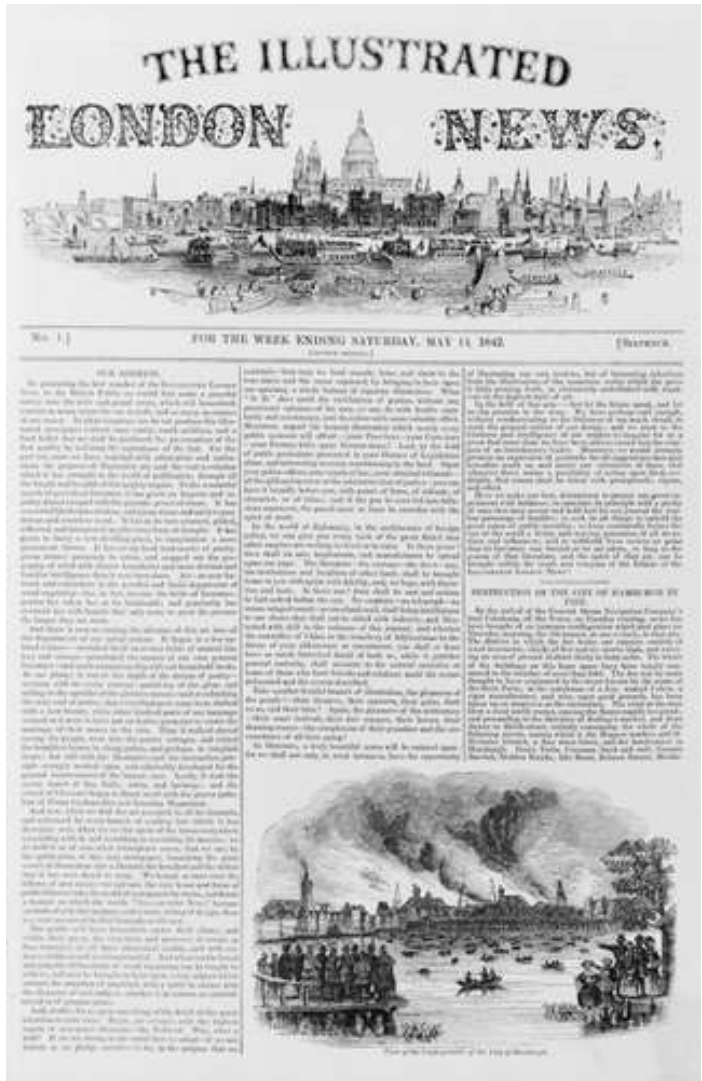
Görsel 2.1. Buhar Presi Makinesi Örneği
(<http://wayback.archive-it.org/4530/20150917234936/http://english.umn.edu/PM/PMII.112.html#505>) (Erişim Tarihi: 05.06.2020)

İllüstrasyonlu gazetelerin ilk örnekleri İngiltere’de ortaya çıkmıştır. 1861 yılında Penny Illustrated Paper, 1864 yılında Illustrated Police News ve 1842 yılında London Illustrated News gazeteleri resimli gazete üretirken ağaç gravürü tekniğini kullanmışlardır. Tahta oymacılık 18. yüzyılın sonlarında Thomas Bewick tarafından geliştirilmiştir. Bewick’in bu buluşu ile bilim, politika, kültür alanındaki iletişim yaygınlaşmıştır. 1832 yılında Charles Knight bu tekniği etkili şekilde kullanarak Penny Dergisini üretmiştir. Çelik gravüre göre daha ekonomik bir yöntem olan bu teknik işçi sınıfının görsel kullanılan basılı yayınları okumalarına ekonomik açıdan olanak sağlamıştır (Görsel 14).

Görsel 2. 2. The Penny Magazine Örneği,1861.
(<http://otago.ourheritage.ac.nz/items/show/10887>) (Erişim Tarihi: 05.06.2020)

1842 yılında ise The Illustrated London News (Görsel 15) gazetesi Herbert Ingram tarafından kuruldu. O tarihe kadar sadece bazı gazete ve dergilerde yer alan illüstrasyonlar, bu gazetenin satış başarısı sayesinde yaygınlaşmaya başlamıştır.

Görsel 2.3. The Illustrated London News Gazetesi İlk Basımı,1842.
 (https://www.britannica.com/topic/Illustrated-London-News)
 (Erişim Tarihi: 5.6.2020)

Yüksek satış yapan The Illustrated Police News gazetesinden sonra 1864’de yayın hayatına başlayan The Illustrated Police News gazetesi cinayetlerini tasvir eden ve görsel hikaye anlatımına yer veren içerikleriyle popülerlik kazanmıştır (Görsel 16).

Görsel 2.4. The Illustrated Police News Gazetesinin Karındeşen Jack Cinayeti Kapağı,1888. (https://www.wikiwand.com/en/The_Illustrated_Police_News) (Erişim Tarihi: 5.6.2020)

Ahşap gravür tekniği 50 yıl boyunca yayın illüstrasyonu üretiminde önemli bir teknik olmuştur. Gazetelerin önemli bir görsel iletişim aracına dönüşmesine yol açmıştır. Gelişen fotoğraf teknolojisiyle 1890'larda fotoğraflar ahşap gravürün yerini almıştır. Günümüzde gelişen teknoloji sayesinde dijital baskı ve ofset baskı gibi yöntemler çok hızlı ve kolay üretimler yapılmasına olanak sağlamaktadır. Basılı dışında günümüzde yayınlar çoğunlukla dijital ortamlara taşınmıştır. Bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi cihazların ve internet kullanımının yaygınlaşması yayınların dijital ortamda yoğunlaşmasına sebep olmaktadır.

Yayın illüstrasyonları önceleri konu bağlamında bir kanıt veya delil gibi içeriği direkt yansıtacak, olayın veya konunun tasvirini yapacak biçimde kullanılırdı. Günümüzde ise metnin içeriğini direkt yansıtmak için illüstrasyonun dışında fotoğraf veya video kullanma olanağı bulunmaktadır. Bu durum yayınlarda illüstrasyonun işlev ve rolünün biraz farklılaşmasına neden olmuştur. Günümüzde yayının illüstratörlerinin çalışmalarına daha fazla yorum katma serbestliği olduğu söylenebilir. Bu tez kapsamında yapılan incelemelerde

günümüzdeki yayın illüstrasyonlarının çoğunlukla farklı plastik yaklaşımlarla, sembolik ve çağrışımlara açık bir dil ile içeriği görsel hikaye dönüştürdüğü görülmüştür.

Günümüzde gelişen teknoloji sayesinde tasarımcılar, çizimlerini daha hızlı bir şekilde üretebilmektedir. Dijital ortamda şekiller anında değiştirilip, çoğaltılabilmektedir. Renk kullanımını ve değişimi, deneme yanılma yöntemi defalarca yapılabilmektedir. Çizerlerin, tasarım programları sayesinde daha hızlı üretme ve yayınlama imkanları vardır. Bu açıdan geleneksel illüstrasyon üretim biçimiyle arasında fazlasıyla fark vardır. 2000’li yıllarda üretilen yayın illüstrasyonun en temel özelliği düz ve sade çizgilerden oluşan minimal bir yaklaşıma sahip olmalarıdır. Bu çizim tarzının özel bir sanat akımına bağlanmamaktadır fakat vektörel çizim kaynaklı bir stildir. Vektör çizim hakkında Goldman şunları belirtmiştir;

Vektör çizimin, günümüzün en büyük trendlerinden ve dikkat çeken bir sanat disiplini olması tesadüfi değildir. İmzalı düz renkler, temiz çizgileri sayesinde kolayca fark edilmektedir. Bu stil müşterilerinin dikkatini çekmek isteyen reklamcılar için oldukça popüler bir yöntem olmuştur. Ayrıca vektör çizimleri azaltılmış renk paletleri ve ölçeklenebilir teknolojisi ile web için mükemmel sanat eserleridir (Goldman, 2007).

Vektörel kullanımdan ortaya çıkan bu çizim tekniğini İngilizce “flat design” Türkçe “düz tasarım” olarak adlandırılmaktadır. Bu teknik, herhangi bir efekt ve boyut kullanılmadan, sadeliğin ve canlı renklerin ön planda olduğu bir çizim tarzıdır. Minimalizm ile bazı ortak noktaları bulunan düz tasarım, karmaşık ve fazla detaylı çizimlerden ziyade sade, basit ve kolay anlaşılır bir biçimsel yaklaşımla süslemeden uzak, kavram odaklı bir tarzıdır.

Algısı kolay, kullanılabilirliği yüksek olan ve genellikle izleyici tarafından ilgi gören düz tasarım tekniği, günümüzde çok kullanılan illüstrasyon stillerinden biri olmuştur. Sadece yayın illüstrasyonu değil, diğer bütün alanlarda etkisini göstermektedir. Dijital uygulamalar ve sosyal medya platformları bu tarzı ilk kullanan mecralardır ve bu kadar rağbet görmesinin etkileri oldukça fazladır. Google, Facebook, Spotify, Airbnb, Youtube gibi teknolojik şirketler uygulamalarında, web sitelerinde ve reklam kampanyalarında, düz tasarım çizgilerini kullanmaktadır. Dijital mecralardaki düz tasarım anlayışına rağbet yayın illüstrasyonu alanında da görülmektedir.

2.1. Basılı Yayınlarda İllüstrasyonları Kullanımı

Yayın illüstrasyonları makale ve haberleri okuyucuya açıklamak ve anlamlandırmalarını sağlamak amacını taşımaktadır. Aynı zamanda toplumun bir haber içeriğini başka açılardan görmesini sağlayan, algıyı yönlendiren ve algıların değişmesine yol açan gazete ve dergilerde yer alan yazıların tekrardan yorumlanmasıyla, metinler arası bağ kurularak üretilen illüstrasyonlardır. *“Bu görsel betimleme alanı, gerçekçi yaklaşımlardan absürd yorumlamalara hatta karikatürlere uzanan geniş bir yelpazeyi oluşturmaktadır”* (Dağ, 2012, s.264). *“Günümüz görsel iletişim endüstrisinde, disiplinler ve medyalar birleşmektedir ve bununla beraber yeni nesil illüstratörler ortaya çıkmaktadır”* (Williams, 2007, s.60). Günümüz illüstratörleri yazılarla görsel akışı birleştirerek okuyucuyu eğitmek, eğlendirmek, ikna ve teşvik etmek için görseller sunmaktadırlar. Bire bir yansıtılması gereken bir olayı ve hikayeyi betimlerken illüstrasyon yerine fotoğraf kullanılabilir. Bu anlamda illüstrasyonlar içeriği bire bir yansıtmak için kullanıldığı gibi çoğunlukla görsel bir yorum katmak için kullanılmaktadır.

“Bir diğer önemli konu özellikle gazeteler için yapılan çalışmalarda, gündemle, politikayla ve insanlık halleri ile ilgili konularda düşünsel bir altyapının oluşmasının zorunluluğudur” (Dağ, 2012, s.264). Bu bağlamda fotoğrafla görsel hikaye anlatımına oranla, yayın illüstrasyonlarında çizerin haber üzerinde düşünüp yorumlaması, metinde yer almayan konular üzerinde durulmasına ve olayın farklı açılarını okuyuculara aktarmasına olanak sağlamaktadır. Günümüzde farklı konu ve içeriklere odaklanan pek çok gazete ve dergi bulunmaktadır. Havayolu şirketleri, bankalar, büyük perakende şirketleri müşterileri için kendi markalarının adı altında çıkan dergiler üretmektedir. *“Bir dergi komisyonu karmaşık bilimsel teorilerin, felsefi fikirlerin, politik ideolojilerin veya uluslararası finans piyasalarının görsel olarak yorumlanmasını isteyebilir”* (Zeegen, 2009, s.104). Yerel ve uluslararası olarak çıkan gazete ve dergiler, basılı veya dijital olarak okuyuculara sunulan ve hızlı bir şekilde okuyucuyla ulaşan yayın organlarıdır. Gazete ve dergiler anlatılan gerçeklere, fikirlere ve analize dayalı haberler ve anlatılar sunmaktadırlar. Anlatıları ilerletmek için birbirini tamamlayan metin ve resimlere dayanan hikayeler yer almaktadır. Gazetelerde yer alan metinler gazeteler için esas olandır görseller ise isteğe bağlıdır ancak görseller kullanıldıklarında metne yeni bir anlam ve boyut eklemektedir; bu sebeple görseller bir haberin görünürlüğünü ve etkisini artırmaktadır. Yayın illüstrasyonları okuyucunun metni

içselleştirmesini sağlamakta ve düşünmeye teşvik ederek yorumlama olanağı sunmaktadır. Bu bölümde kendi mecralarında yayın illüstrasyonları alanında nitelikli illüstrasyonlara yer veren Avrupa ve Amerika'dan gazete ve dergilerin günümüz yayınlarında yer alan illüstrasyonlar örnekleri incelenmiştir.

İngiltere'de The Guardian (1841), Amerika'da Time (1923) ve The New Yorker (1925) ve Almanya'da Der Spiegel (1946) gibi önemli gazete ve dergiler sayfalarında yayın illüstrasyonla sıklıkla yer vermektedir. İngiltere ve Avrupa'nın en önemli basın yayın temsilcilerinden biri olan The Guardian, özellikle yayın illüstrasyonları konusunda nitelikli görsel kullanımlarıyla önemli bir üne sahiptir. The Guardian günlük olarak çıkardığı yayınlarda ve ek ürünlerinde güncel, politik, sağlık, ilişki gibi konularla ilgili yazılarında yayın illüstrasyonlarında fazlasıyla yer vermektedir (Görsel 17).

Görsel 2. 5. The Guardian Gazetesinde Yer Alan Örnek Yayın İllüstrasyonları.
(<https://www.magzter.com/tr/GB/Guardian-News--Media/G2---Journal/Newspaper/506277>)
(Erişim Tarihi: 5.6.2020)

Yayın illüstrasyonları kullanımına örnek olabilecek bir diğer haftalık dergi Amerika'nın ünlü Time dergisidir. Görsel 18'da yer alan kapak illüstrasyonu Ruby Johnson'nın 1 Nisan 2019'da Time dergisi için yaptığı çalışmadır . Kapak tasarımı Yeni Zelanda'da iki camiye

düzenlenen saldırı sonrasında anlatan bir çalışmadır. Johnson'ın illüstrasyonunda üç karakter yer almaktadır. Farklı kültürel değerlerden insanlar olduğu okuyucular tarafından yorumlanabilen bu üç kişi cami saldırısından sonra birbirlerine daha çok yaklaşan insanları temsil etmektedir. Bu üç karakter güllerle dolu bir bahçeden gökyüzüne bakmaktadır. Çizer çalışması için “bu kapak resmi şu anda dünyada gördüğüm ve hissettiğim gücü simgeliyor ve yakınlaştırmaktan Christchurch'teki terör saldırısı gibi trajediler bizi toplum olarak birbirimize başka bir işe yaramıyor. Time kapak resminde trajedinin her kurbanı için bir tane olmak üzere 50 yıldız yer alıyor” (Pine,2019).

Johnson bu çalışmasında farklı din, dil, ırk ve kültürden tüm insanların gezegende beraber yaşadıklarını anlatmaktadır. Bu çalışma saldırı sonrasında önemli bir afiş haline dönüşmüştür.

Görsel 2. 6. Ruby Johnson,Time Dergisi Kapak İllüstrasyonu,2019.
(<https://time.com/5555338/new-zealand-mosque-time-cover/>)
(Erişim Tarihi: 01.09.2020)

Yayın illüstrasyonlarına sıklıkla yer veren bir diğer önemli dergi The New Yorker'dır. The New Yorker'ın ilk sayısı 21 Şubat 1925'de çıkmıştır ve günümüzde hala okuyucularla buluşmaktadır. Yayın içeriği genellikle Amerika ile ilgili olaylara odaklanmakla birlikte az da

olsa dünyadan gelişmelere yer vermektedir. John Tomac'ın The New Yorker dergisinin 2017 Şubat tarihli sayısı için yaptığı çalışma görsel hikaye anlatımına iyi bir örnek olarak verilebilir (Görsel 19). Bu çalışmanın görsel hikaye anlatımında mekan olarak belirli bir yer betimlemesi yapılmamıştır fakat basit metafor kullanımıyla hikayenin geçtiği ülke kolaylıkla okuyucular tarafından anlaşılacaktır. Hikayenin ana ve tek karakterine ait olan bir el ve o elin tuttuğu meşale sayfanın odak noktasında durmaktadır. Çizerin hazırladığı detaylı meşale çiziminden ve kadrajda yer alan elin tutuş şeklinden hikaye kahramanının New York'da bulunan Özgürlük Anıtı olduğu anlaşılacaktır. Heykelin gerçeğinde yer alan alevler çalışmada sönmüş ve dumanı tüten bir halde betimlenmiştir. Meşalenin sönmüş olması ve gerçek halinden farklı bir şekilde aktarılması, çizerin bir konuda metafor kullanımı yaptığını göstermektedir. Bu anlatım özgürlük ile alakalı bir problemin vurgulanması olarak yorumlanabilir. Çizer kurduğu görsel hikaye yapısında ABD'de değişen göç yasalarına eleştiri getirmektedir. Tomac, değişen göçmen yasası nedeniyle Amerika'nın eskisi gibi özgürlükler ülkesi olmadığını vurgulanmaktadır.

Bu problemi okuyucuya aktarırken, özgürlük anıtının tercih edilmesindeki önemli neden, geçmişten günümüze özgürlük heykelinin her zaman Amerika'ya gelen göçmenleri karşılayan sembolik bir imge olarak kabul görmesidir. "Özgürlük Anıtı'nın parlayan meşalesi, yeni göçmenleri kucaklayan bir vizyondur ve aynı zamanda Amerikan değerlerinin de simgesiydi, diyor Tomac ve ekliyor: Görünüşe göre ışığı kapatıyoruz" (Aktaran:Mouly,2020).

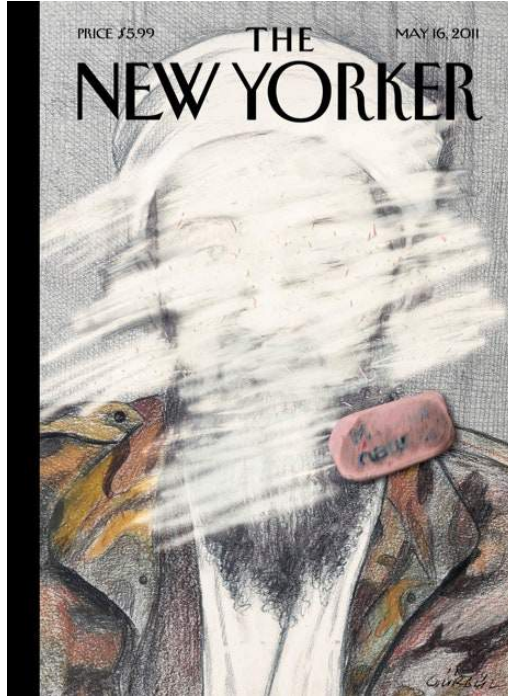
Bu sebeple çizer Amerika'nın eskisi gibi olmadığını vurgulamıştır. Çalışmada kullanılan siyah gökyüzü ve depresif hava, özgürlük adına yapılan kısıtlamaların ülkeyi karanlığa gömmesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca meşaleden çıkan dumanlar derginin adı olan The New Yorker yazısının üstünü de kapatmaktadır, çizerin başlığa bu şekilde bir müdahalede bulunması, yine ülkenin yok olan değerlerine bir gönderme olarak yorumlanabilir.

Görsel 2. 7. John Tomac, The New Yorker, 2017.
(<http://work.johnwtomac.com/.jpg>) (Erişim Tarihi: 07.05.2020)

Gürbüz Doğan Ekşioğlu'nun 11 Eylül'ün ikinci yıldönümünde The New Yorker için yaptığı kapak tasarımı yayın illüstrasyonlarında görsel hikaye anlatımına iyi bir örnektir (Görsel 20). Bu tasarımında The New Yorker'ın her zamanki kapak illüstrasyonlarından daha farklı bir dil vardır. Gürbüz Doğan Ekşioğlu Amerikan kuvvetlerinin Usama bin Ladin'i öldüğünü öğrenir öğrenmez eskiz çalışmasına başladığını ifade etmiş ve "Usama bin Ladin beğenmediğim bir eskiz gibiydi, bu yüzden onu sildim"(Aktaran: Kan, 2011) açıklamasını yapmıştır.

İllüstrasyonda Usama bin Ladin'ne ait olduğu belli olan bir çizim yapılmıştır fakat sonrasında üzeri silgiyle silinmiş görüntüsü verilmiştir. Bu çalışma sadece Usama bin Ladin'in yok edildiğini ifade etmemektedir. Yüz silinmeye çalışılsa da tamamen temizlenememiş olması 11 Eylül'ün dehşet verici izlerinin kolay kolay silinemeyeceği olumsuz etkilerinin hala görüldüğü anlamını da taşımaktadır.

Görsel 2. 8. Gürbüz Doğan Ekşioğlu, The New Yorker, 2011.
(<https://www.newyorker.com/news/news-desk/cover-story-erasing-osama>)
(Erişim Tarihi: 15.06.2020)

Bir diğer örnek de Francesco Ciccolella'nun Almanya'nın önemli dergisi Der Spiegel'in Ekim 2018 sayısı için çizdiği kapak illüstrasyonudur (Görsel 21). İllüstrasyon, akıllı telefonların, birçok genç için bir tür ikinci beyin haline gelmesini anlatan yazı dizisi için üretilmiştir.

Genç nesilde görünen aşırı telefon bağımlılığını eleştiren bu illüstrasyonda çocuk karakter telefona bağımlı bir şekilde gözünü ayırmadan telefona baktığı an gösterilmiştir. Ciccolella hikayeyi anlatırken oldukça minimal bir çizim dili kullanmıştır aynı zamanda renk kullanımlarından dolayı dikkat çeken bir görsel ortaya çıkmıştır.

Görsel 2. 9. Francesco Ciccolella, Der Spiegel, 2018.
(<https://www.francescociccolella.com/Generation-Smartphone-Der-Spiegel>)
(Erişim Tarihi: 10.05.2020)

2.2. Dijital Yayınlarda İllüstrasyon Kullanımı

Günümüz dijital çağının gerektirdiği biçimde, basılı olan yayınların çoğunluğu, dijital ortamda da yerini almaktadır. Kimi yayınlar ise sadece dijital olarak yayın hayatına devam etmektedir. İnsanlar, hızla gelişen teknoloji ile kullanımı yaygınlaşan ve geniş imkanlar sunan bilgisayar, tablet ve telefon gibi dijital cihazlar sayesinde, gazete ve dergileri dijital platformlardan okumayı tercih etmektedir. Dijital yayıncılık, fotoğraf, video, animasyon ve etkileşim içeren çeşitli uygulama kullanımı olanağına sahiptir. Bu geniş olanaklar, yayıncı ve okuyucu açısından avantajlar sağlamaktadır.

Görsel 2. 10. Der Spiegel Dijital Versiyondan İçerik Örneği.
(Hahn ve Staff, 2018, s.117)

Basılı mecralarda yer alan durağan görseller, anlatıyı güçlendiren ve tamamlayan önemli araçlar olsalar da, görsellerin hareketlendirilmesi veya gif olarak döngüsel hareket içeren sürümlerinin üretilmesi, okuyucunun ilgisini çekerek, içeriğin daha etkileyici hale gelmesini sağlamaktadır. “Görsel ve işitsel materyaller içeriklerin yaratıcılığını göstermektedir” (Hahn ve Stalph, 2018, s.120). Yaratıcı görsel materyaller sayesinde, haber veya makalenin hikayeler, okuyucularla farklı etkileşim yollarıyla buluşmaktadır.

Gelişen teknoloji ile birlikte bilgisayar ve mobil cihazlar, basılı yayın sektörüne, yeni imkanlar ve okuyucular için farklı okuma deneyimleri kazandırmıştır. Bu sayede okuyucu, içeriği, çok boyutlu bir biçimde keşfetmektedir. Günümüz dijital yayınlarıyla okuyucu, haberi, 360 video, artırılmış gerçeklik, video, animasyon, illüstrasyon ve veri grafikleriyle birlikte deneyimleyebilmektedir. Bu da okuyucunun bir hikayeyi farklı boyutlarda görmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda, görselleştirerek anlatma kavramı, dijital yayınların en önemli gücü konumundadır. 2015 yılında Der Spiegel’in dijital uygulama sürümü bunu dikkate alarak tasarlanmıştır (Görsel 22). İçerikler, videolar, fotoğraf galerileri ve etkileşimli grafiklerle genişletilip, zenginleştirilmiştir ve görsel hikaye yaratılmıştır. Görsel hikayeler, dijital yayınlarının önemli bir bileşenidir.

Günümüz gazete ve dergileri, siyaset, kültür, eğitim, sağlık, anlatım, eleştiri içeren konularda, görselleştirmenin ve görsel hikayelerin oluşturulmasında büyük oranda yayın illüstrasyonu kullanmaktadır. Dönemin teknolojik özelliklerine ve buna bağlı olarak sunulan imkanlarla, yayın illüstrasyonları form olarak değişmekte ve okuyucuya farklı iletişim formatları sunmaktadır. Özellikle 21.yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmeler, illüstrasyon alanında dijital ortamda üretimin artmasını sağlamaktadır. Böylece yayın illüstrasyonları, basılı ürünlerinin yanı sıra dijital yayınlarıyla da binlerce kişiye ulaşabilmektedir.

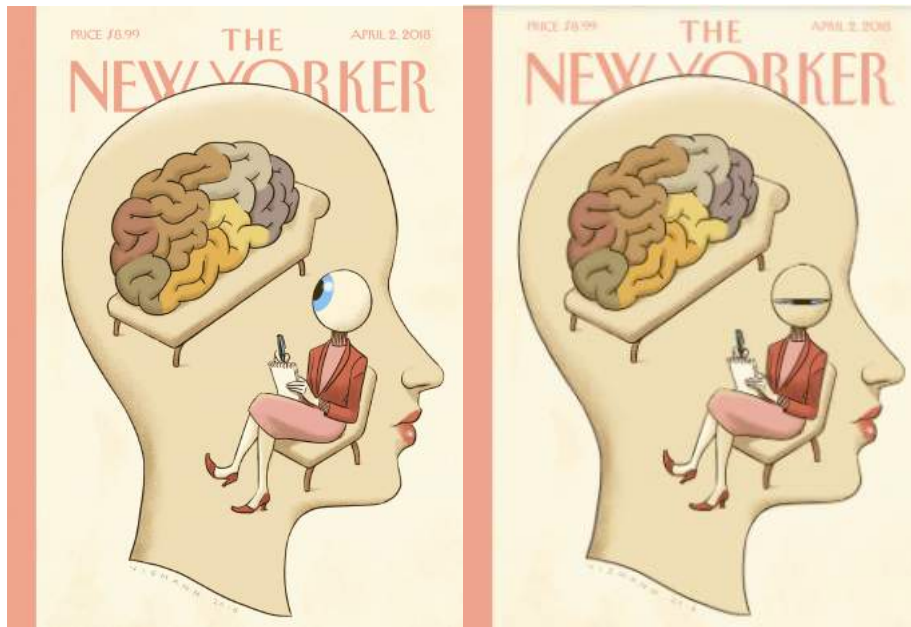
Günümüz yayın illüstrasyonları genellikle programlar aracılığıyla dijital ortamda oluşturulmaktadır. 2009 yılında Browser ve Everett wisegeek.com'daki yazısında dijital illüstrasyonları şu şekilde açıklamıştır: "Dijital illüstrasyonlar, bilgisayar sanatı oluşturmak için illüstrasyon yazılımları ve görüntü düzenleme programlarının birleşimlerinden oluşmuştur". Ancak günümüzde bu yazılım ve programlardan üretilen illüstrasyonlarda bazı dezavantajları görünmektedir. Dijital programlar ile üretilen illüstrasyonların en büyük sorunu benzer çizimlerin ortaya çıkması ve özgünlüğün azalmasıdır.

Görsel 2. 11. Peter Greenwood, Time Dergisi Dijital Gif Kapak İllüstrasyonu, 2017. (<http://www.peter-greenwood.com/time-magazine-01.jpg>) (Erişim Tarihi: 02.09.2020)

Yayın illüstrasyonları, dijital ortama taşındığında, illüstrasyonun ve dolayısıyla hikayenin yeni bir formlarda sunulmasına neden olmuştur. Daha önceleri basılı ortamlarda durağan

görsellerle mesaj iletmeye çalışılırken, dijital imkanlar daha fazla sahnenin tek bir kapakta okuyucuyla buluşmasına olanak tanımıştır. Görsel 23'te Time dergisi kapak illüstrasyonu çalışması bir şehrin altyapı problemleriyle ilgili haber içeriği için üretilmiştir. Kapak illüstrasyonunda şehirde gerçekleşen ulaşım anları hareketli animasyon formunda yayınlanmıştır. Derginin basılı seçeneğinde tek durağan bir an olarak yayınlanan görsel, derginin dijital versiyonunda deniz, hava ve kara ulaşım araçlarının hareketlendirildiği ve başlıkların sonradan ortaya çıktığı bir sürümde okuyucuyla buluşmuştur. Bu durumla birlikte, basılı ve dijital biçimde yayımlanan dergi ve gazetelerin, kendi görsel kimliklerine uygun bir tasarım dili kullanmalarını ve bunu her iki mecrada da tutarlı biçimde sürdürebilmeleri gerekmektedir.

Görsel 2.12. Christoph Niemann, The New Yorker Dijital Kapak İçeriği, 2018.
(<https://www.newyorker.com/culture/cover-story/cover-story-2018-04-02>)
(Erişim Tarihi: 15.6.2020)

Sürelî yayın olarak çıkan dergilerde kapak tasarımının ilgi çekici ve estetik olarak nitelikli olması çok önemlidir. Kapak tasarımlarına özel olarak önem veren The New Yorker'ın basılı yayınındaki kapağını dijital taşıma yaklaşımı tasarım tutarlılığı bakımından örnek olarak verilebilir. Christoph Niemann'ın The New Yorker'ın 2018 Nisan ayı kapağında yaptığı çalışma dijital bir cihazda görüntülendiğinde okuyucuya göz kırpan bir gif animasyonu olarak hazırlanmıştır (Görsel 24). Kapak görselinde okuyucuyla etkileşime geçen

bir kahraman dijital yayıncılığın olanaklarının doğru kullanıldığında ne kadar etkili olacağına iyi bir örnektir.

Dijital yayınlarda durağan illüstrasyon kullanımı da yaygındır. Fakat mecraya uygun olarak gif haline getirildiğinde farklı bir etki yaratmaktadır. Diğer yandan hikayenin ruhunu daha iyi yansıttığı söylenebilmektedir. Örneğin, Anna Parini'nin The New Yorker için yaptığı illüstrasyon, derginin dijital versiyonunda gif animasyon haline getirilmiştir (Görsel 25). Anna Parini, yeni yılın koşturmacası arasında ender bir sükunet anını görselleştirmiştir. Parini, dijital sürümde basit bir gif animasyon kullanmasındaki temel nedenin, insanın kitap okurken hissettiği huzur ve zamansızlık hissini okuyucuya basit ve sakin bir animasyonla daha iyi aktarabileceğini inanması olduğunu belirtmiştir (Moul, 2019).

Görsel 2. 13. Anna Parini, The New Yorker Dijital Kapak İllüstrasyonu, 2019. (<https://www.newyorker.com/culture/cover-story/cover-story-2019-01-14.gif>) (Erişim Tarihi: 20.06.2020)

3. GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI

3.1. Hikaye Anlatımı

Hikaye anlatımı evrenseldir ve insanlık tarihi kadar eskidir. Her kültürde ve her dönemde var olan hikaye anlatımı, kültürel gelenekleri, değerleri duyurmak ve insanları bilgilendirmek amacıyla kullanılmıştır. *“Hikaye anlatımı, kültürel mirasımızın gelişiminde temel bir rol oynamıştır bu sebeple insan varlığı için özel bir değer olmuştur”* (Dujmovic, 2006).

Hikaye, gerçek veya kurgusal bir olayın, dinleyicinin deneyimleyebileceği veya öğrenimlerde bulunabileceği bir şekilde anlatılmasıdır. Bir hikaye, amacı doğrultusunda; bilginin, deneyimin, düşüncenin veya bakış açısının karşı tarafa iletilmesi işlevi görür. Hikaye anlatımı bir dizi olaydan oluşur ve bu olaylar bir hikaye oluşturacak şekilde kurgulanır. Gerçek veya kurgusal olduğu her iki durumda da önemli bir unsur vardır; o da hikayenin bir mesajı olması gerektiğidir. Hikayeler insanların yaşadıklarından, tecrübelerinden veya hayal güçlerinden ortaya çıkabilir. *“Bir iletişim yöntemi olarak hikayeleştirme en önemli insan deneyimlerinden biridir”* (Park, 2001, s.18). Bu tanımlamadan anlaşılacağı üzere hikâye anlatımı insanlık tarihi boyunca en etkili iletişim aracı olmuştur çünkü insan doğası gereği bir yaşamı deneyimlemek ve deneyimlerini karşı tarafa anlatma ihtiyacı duymaktadır. Çoğu insan yazı yazmayı dahi öğrenmeden hikâyelerini anlatma ve kendini ifade etme güdüsü taşır. *“Sözlü hikaye anlatımı hikayelerin nesilden nesle aktarılmasının ilk yolu olmuştur”* (Mccler, 2006). Geçmiş uygarlıklarda destanlar, ilahiler, şiirler, şarkılar ve törenler kullanılarak insanlara sözlü anlatımlar yapılmaktaydı. Yazı dili gelişmemiş kültürler inançlarını, geleneklerini aktarmak için sözlü hikaye anlatımından yararlanmışlardır.

Gelişen teknolojiyle beraber hikaye anlatımları daha farklı yollarla kullanılmıştır.

Baskı yöntemleri, radyo, televizyon, sinema ve bilgisayar gibi araçlar ile hikaye anlatımları dönemsel olarak farklı anlamlar kazanmıştır. *“İyi bir hikaye dikkatinizi çeker ve sizi duygusal bir tepki uyandıran bir yolculuğa çıkarır. Ortasında, kendinizi geri çevirmek istemediğinizi görürsünüz. Bir gün, bir hafta, hatta bir ay sonra bitirdikten sonra kolayca bir arkadaşınıza anlatabilirsiniz”* (Knafllic, 2015, s.166).

Geçmiş uygarlıklar kültürlerini ve hikayelerini gelecek nesillere farklı yollar ile aktarmışlardır. *“Başlangıçta doğada bulunan ahşap ağaçlar ve taş üzerinde oyulmuş malzemeleri kullanarak ve daha sonra teknoloji geliştikçe işlenmiş malzemeler kullanılmaya başlanmıştır”* (McIver, 2016). Teknolojiyle beraber gelişen baskı yöntemleri daha ayrıntılı hikaye anlatımlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Birkaç tür hikaye vardır. “Masallar, efsaneler, mitler, tarih ve din tarihi gibi. Sözlü gelenekler erken uygarlıkların sembolik anlatılarından sonra geliştirilen ilk ve eksiksiz anlatılardır. Mitler, efsaneler ve geleneksel masallar şimdiye kadar anlatılan en yaygın anlatılardır ve ağızdan ağıza yayılmışlardır” (Mendoza, 2015). Dinler bir toplumun geleneklerini ve kültürlerini etkileyen çok önemli kavramlardır. Dini olayların ve geleneklerin nesillere aktarılmasında hikaye anlatımının önemli bir payı vardır. Geçmiş toplumlarda, hikaye anlatımının önemli görevlerinden biri insanların farklı gerçeklerin ve doğruların olabileceği yönünde bilgi sahibi olmasını sağlamasıdır. Tarihte yer almış birçok kültür ve medeniyet için hikaye anlatımı, insanlığa faydalı olacak önemli bilgileri yaymak ve kitlelere ulaştırmak için çok önemli bir araç olmuştur. *“Hikaye anlatımı çevremizdeki dünyayı nasıl öğrendiğimizin temelini oluşturur”* (Schutz, 1960, s.27).

Hikaye anlatımı, insanlığın bilmediği bir olayı ve bilgiyi, bir başkasının daha önceden yaşadığı deneyimler sonucu yarattığı hikayelerden öğrenmelerine aracı olmuştur. Bu, ilk insandan günümüze dek çağın etkili öğrenme biçimlerinden biri haline gelmiştir. Bir hikayenin insanları etkisi altına almasındaki en önemli temel unsur, duyguların hikayeye karışmasıdır. İnsan doğası gereği duygusal bir canlıdır ve duygularını karşı tarafa

aktarmaktadır. Mutluluk, heyecan, öfke, sevgi ve aşk gibi duyguların tümü, insanların ortak yaşadığı hislerdir. Hikaye anlatıcısı duygularıyla iletişim yoluna geçtiği zaman, okuyucusu, dinleyicisi veya izleyicisinin dikkatini hikayeye çekmesi kolaylaşır. Söz konusu hedef kitle, hikayenin barındırdığı duygu öğeleri sayesinde hikaye ile duygusal bir bağ ve empati kurabilir ve kendilerini hikayenin bir parçası olarak görebilirler. Hikaye anlatıcısı hikayesini anlatmak için farklı öğelerden ve yöntemlerden yararlanabilir fakat bazı temel öğeler standarttır ve iyi bir temel altyapı kurgulanması gerekmektedir. Bu bölümde o temel yapının nasıl oluşturulacağı, etkili bir hikayenin nasıl tasarlandığı ve karşı tarafa geçiş yolları incelenecektir.

Kurgusal veya gerçek bir hikaye yaratırken en önemli kısım o hikayenin yapısını doğru bir şekilde oluşturabilmektir. Hikaye yapısı temelinde üç bölümden oluşur. Bu üç bölüm; giriş, gelişme ve sonuç bölümleridir. Hikaye anlatıcısı giriş kısmında bir problemi ortaya koymalıdır. Gelişme bölümünde ise bu problem üzerine detaylı anlatıya geçer ve problem çözülmeye çalışılır. Son kısım olan sonuç bölümünde hikaye bir çözüme kavuşturularak tamamlanır. Bu formül farklı yapılarla kurgulanabilir fakat her güçlü hikayenin temelinde sağlam bir başlangıç kısmı vardır ve bu doğrultuda ilerleyen gelişme ve sonuç kısmı yaratılır. Kendal F. Haven'in 'Super Simple Storytelling' adlı kitabında hikayenin yapısını oluşturan 4 temel unsurdan bahsedilmektedir (Haven, 2000, s.17-18). Bu 4 unsur dinleyici, okuyucu ve izleyicinin hikayeyi kolay anlamasına ve hikayeye daha kolay adapte olmasına yardımcı olur.

1. Karakterler: Her hikayenin merkezi unsuru olan kurgusal veya gerçek kahramanlardır.
2. Çatışma: Karakterlerin hedeflerine ulaşırken ortaya çıkan engellerden oluşan kısımdır.
3. Mücadele: Hikayeyi yönlendiren ve hikayenin sonuna doğru bir köprü görevi gören olayların olduğu kısımdır.
4. Amaç: Karakterlerin engelleri aşip ulaşmaya çalıştıkları kısımdır.

1.Karakter: Karakterler her hikayenin merkezi unsurudur. Hedefler karakterlerin hikayelerinin olduğu kısımdır. *“Çatışma kısmı karakterlerin hedeflerine ulaşmasında engellerin ortaya*

çıkacağı yerdir ve mücadele kısmı her hikayeyi yönlendiren karakterin hedefe ulaşmak için mücadele ettiği bölümdür” (Haven, 2002, s.15).

Hikaye anlatıcısı, duyguyu karşı tarafa daha rahat aktarmak için bu maddelere özen göstermelidir. Burada önemli nokta, anlatıcının karşı tarafa “Şimdi ne olacak?” sorusunu sordurabilmesidir. Hikayenin okuyucusunda bir heyecan ve merak duygusunu güçlü bir şekilde yaşatması hikayenin ne kadar güçlü bir yapısal tasarımı olduğunun da en büyük kanıtıdır. Karakter tasarımı hikayede bu yapıyı oluşturan çok önemli ve belirleyici bir unsurdur. Hikayeler karakterle ilgilidir ve başarılı bir hikayenin tüm unsurları karakterlerden ve onların hedeflerinden, çatışmalarından ve mücadelelerinden oluşur. *Bir hikayenin diğer anlatı unsurları karaktere bağlıdır. Giriş gelişme ve sonuç karakterlerin ihtiyaçlarını karşılamak için yazılmıştır (Haven, 2002, s.21).*

Karakterin gerçekçiliği ve inandırıcılığı okuyucu veya izleyici için önemlidir çünkü bütün hikaye boyunca o karakter okuyucunun rehberi olacaktır ve hedef kitlenin önceliği, duygusal bağ kurduğu ve empati yapabildiği bir rehberle bu uzun yolculuğa çıkmak olacaktır. Bu karşılıklı duygu alışverişi doğallıkla mümkündür. Karakteri yaratırken kusursuz ve mükemmel bir karakter yaratmak hikayenin gerçekçiliğini yok edebilir ve bu durum hayal ürünü bir karakterin ortaya çıkmasına ve inandırıcılığını yitirmesine neden olacaktır. Bu sebeple karakter yaratırken o karakterin de herkes gibi kusurları ve acıları olması gerekmektedir. Bu kusurlar duygusal olabileceği gibi fiziksel bir kusur da olabilir. Okuyucunun karakteri tanınması için giriş bölümünde bu karakterin detaylı bir şekilde tanınması gerekmektedir. Bu tanıma işlemi detaylı bir betimleme ile mümkündür. Karakterin fiziksel ve duygusal özelliklerinden detaylı bir şekilde bahsetmek güçlü bir anlatı yöntemi gerektirmektedir.

2. Çatışma: Çatışma bölümü bir hikaye yapısının en önemli kısımlarından biridir. “Hikâyedeki aksiyonu geliştiren ve okuyucunun/dinleyicinin en çok dikkatini çeken ve heyecanlandıran unsur çatışmadır” (Aktaran: Başaran, 2010, s.121). Çatışma bölümü hikayede kahramanın amacına giden yolda karşısına çıkan engellerin toplandığı bölümdür. Herhangi bir şekilde karakteri zorlayacak bir amaç olmadığı zaman, okuyucunun hikayeye

dair ilgi duyması zorlaşacaktır. Bir şekilde karakterin hedeflerine koşarken bu yolda hedefe ulaşmasının zorlaştırılması ve engellerin ortaya çıkması gerekmektedir. Bu çatışma kurgusu engel gibi görünse de aslında okuyucu için engel olarak anlaşılmaz ve onlar için hikayenin gelişiminin ve olayların neden ortaya çıktığının anlaşıldığı kısımdır. Çatışmalar hikaye içinde farklı şekillerde kurgulanabilir. Hikaye anlatıcısı karaktere dışarıdan gelen etkili engellerle bir çatışma içine sokabilir veya yukarıda bahsedildiği gibi karakterin kendisinden gelen kusurlar bir engel ve sorun haline gelip, karakterin kendi içinde çatışma yaşamasına neden olabilir.

Çatışmanın aşağıdaki gibi dört çeşidi bulunur:

1. Kahramanın doğa ile çatışması: Kahramanın kutup soğuğu, denizdeki fırtına, orman, sel baskını, deprem vb. doğa olaylarına karşı, amacına ulaşmak için savaşmasıdır.
2. Kahramanın kendi içinde iki ayrı yönünün çatışması: İçsel psikolojik mücadeleye dayanan çatışma türüdür.
3. İki karakter arasındaki çatışma: Dedektif ile katil, bir kızı seven iki erkek örnekleri gibi karakterler arası ortaya çıkan çatışmadır. Bir kahraman birden fazla kişi ile de çatışabilir.
4. Kahramanın toplumla çatışması: Kahraman, içinde yaşadığı veya yeni girdiği toplumu oluşturan insanlarla veya töre gelenek gibi unsurlarla mücadele edebilir (Aktaran: Başaran, 2010, s.121).

3. Mücadele: Hikayenin bu kısmında karakterin çatışma sonucu karşısına çıkan engellerle olan mücadelesi anlatılır ve bu kısım hikayenin bir nihayete ulaşması için köprü görevi görür ve bağlayıcı unsurları kapsar. Karakterin eyleme geçtiği, hikaye sonunda ulaşmayı hedeflediği yolda karşısında duran engellerle yüzleştiği ve çözüme kavuşturmak için çabaladığı bu anlar, hikayenin dinleyicinin hikaye ile kurduğu duygusal bağın en çok güçlendiği anlardan biridir. Çatışma sonrası karakterin yaşadığı mücadele, hikayedeki tansiyonun ve heyecanın en üst düzeye ulaşmasında ve dinleyicinin duyduğu merak duygusunun tetiklenmesinde önemli bir araçtır.

4. Amaç: Yaratılan her karakterin bir amacı olmak zorundadır. Amaç bölümü yukarıda belirtilen diğer bütün kısımlar ile birbirleriyle bağlantılı bir kısımdır. Eğer herhangi bir çatışma,

problem, mücadele yoksa karakterin tamamlayacağı bir amaç da yok demektir. Hikayelerde kahramanların hedefleri ve bu hedefleri gerçekleştirmek için gerçekleştirdiği çaba işlenir. Bu amaçlar doğrusunda hikayenin işlenişi, kurgusu ve yönü belirlenir.

Bir hikaye yapısı tasarımı hazırlanırken yukarıdaki açıklanan maddeler kullanılmaktadır fakat hikaye anlatımı mecraları sürekli değişmektedir. Geçmişten günümüze insanlığın gerçekleştirdiği birçok gelişme ve buluş, bu mecraların çeşidini ve sayısını artırmaktadır. Kitap, gazete, dergi, radyo, televizyon, sinema, açık hava reklamcılığı, sosyal medya, bilgisayar oyunları, sanal gerçekçilik gibi gün geçtikçe sayısı artan farklı mecralar, hikaye anlatımı için önem arz etmektedir. Hikaye anlatımı yapılırken bütün mecralarda yukarıda bahsedilen giriş, gelişme ve sonuç bölümleri kullanılır. Mecralara göre anlatım şekilleri değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin bir radyo dinleyicisi veya bir roman okuyucusunun bir film seyircisine kıyasla hikayeyi algılama şekli aynı olmayabilir. Radyo ve roman hikayelerinde, hedef kitlenin hayallerinde karakterleri, olayları ve çevreyi daha kolay canlandırabilmeleri için anlatıcı çok daha detaylı şekilde karakterlerini anlatmalı, kişileri ve çevreyi iyi bir şekilde tasvir etmelidir. Bunun nedeni görsellerle iletişim kurmanın daha kolay ve anlaşılır olmasıdır, radyo ve kitap mecralarında okuyucu ve dinleyicinin olayları canlandırması kendi hayal gücüne bağlıdır.

Hikaye anlatımının yapısı karşı tarafın kolay algılayabilmesi için kurgulanmış olsa da insan dikkati çabuk dağılabilmektedir. Üstelik gelişen teknolojiyle beraber toplumun metinlere olan dikkati daha da azalmaktadır. “*Görsel kültürün egemenliğindeki bu yeni yüzyılda ise, çağdaş Batı toplumlarında imgelerin merkezde bulunduğu ve bu anlamda ‘göz merkezli’ (ing. ocularcentrism) toplumların oluştuğu sonucuna varılmıştır*” (Jay, 1993; Aktaran: Rose, 2001, s.7). Bu noktada hikaye anlatımını daha kolaylaştıran ve hikayeyi karşı tarafa daha kolay ve etkili şekilde geçiren bir yöntem kullanılmaktadır. Bu yöntem Görsel Hikaye Anlatımıdır.

3.2. Görsel Hikaye Anlatımı

Görsel hikaye anlatımı; bir hikayenin, olaylar dizisinin veya bir mesajın görsel öğeler kullanılarak hedef kitleye anlatılmasıdır. Bazen bu görsel öğelere metinler veya farklı duyuşal öğeler eşlik etse de temelinde görsel kullanılarak anlatılan her hikaye bir görsel hikaye

anlatımı örneğidir. “Görsel hikaye anlatımında kelimeler ve sesler, hedef kitle deneyimini artırmak için eşlik etse de, anlatımın ana dayanağını gerçeği taklit eden veya abartı yolu ile kullanılan görüntüler oluşturur” (Danisworo, 2002, s.2).

Görsel hikaye anlatımını diğer anlatı tarzlarından ayıran en önemli özellik okuyuculara, izleyicilere ve kullanıcılara, kolay bir anlatı yöntemi sunarak mesajı daha hızlı algılayabilmelerini, akıllarında yer edebilmeyi ve görme duyularına da hitap ederek iletilmek istenen mesajı daha rahat bir şekilde hayal edebilmelerini sağlamasıdır. İnsanlık tarihine bakıldığında görme, konuşmadan önce gelir (Berger, 1990, s.7). Berger’in bahsettiği gibi insanların görebilme yeteneği doğuştan gelen bir özelliktir ve insan görsel yeteneği gelişmiş bir varlıktır. Bu sebeple görebilmenin konuşmadan önce gelmesi insanın güçlü bir görsel algıya sahip olmasını sağlamıştır. “İnsan beynine iletilen bilgilerin yüzde 90’ı görseldir ve insan beyni metinler yerine görüntüleri daha çabuk özümseyip, 60.000 kat daha hızlı işleyebilmektedir” (Patt, 2015). Bu sayede görsel hikaye anlatımı az zamanda çok fazla bilgiyi okuyucuya aktarabilmektedir. Bu anlamda görsel hikaye anlatıcıları tarafından, hedef kitleye en faydalı ve basit olacak görsel çeşidinin seçilmesi ve onların ilgisini çekecek görsellerin kullanılması mesajın kitlelere kolay ulaşmasını sağlamaktadır.

Görsel hikaye çeşitleri fikirleri, duyguları ve olayları ifade etmek açısından oldukça zengindir Mccloud’a göre görsel anlatım çeşitleriyle aşağıdakiler yapılabilir.

- Karakterin fiziksel özelliği tarif edilebilir;
- Duygular beden dili aracılığıyla iletilir; göz, ağız ve ellerin ifadeleri ve resimsel anlatılar kullanılır; Örneğin karşılıklı bakışan iki kişinin arasında küçük kalpler çizilip birbirlerine duydukları sevgi anlatılabilir.
- Karakterlerin ne düşündüğü ve söylediği anlatılır.
- Gövde konumu ve hareket çizgileri yoluyla eylem gösterilir;
- Sahneler ve sahneleri oluşturan nesnelere tasvir edilir;
- Hayali dünyaları ve varlıkları temsil ederek fiziksel gerçeklikten uzaklaşılır;
- Ekran dışında gerçekleşen eylemler veya kelimeler ima edilir;
- Diğer karakterleri değil, yalnızca okuyucunun görebileceği gizli eylemler gösterilir.

(McCloud, 2006, s.288).

Bu doğrultuda hikayeyi yorumlayacak olan görsel anlatıcının, içeriğe uygun görsel hikaye anlatımı yöntemi tercih etmesi, verilmek istenen mesajın hedef kitleye etkili bir şekilde aktarılmasını sağlar.

Görsel hikaye anlatımı insan tarihi boyunca önemli bir iletişim şekli olmuştur. Tarih boyunca insanlar; dini inanışlarını, geleneklerini, düşüncelerini, tanıklık ettikleri olayları ve edindikleri deneyimleri çeşitli el sanatları ile kitlelere ve gelecek nesillere aktarmıştır. *“Çeşitli eski uygarlıklar, deneyimlerine bağlı olarak kendi dünyalarını temsil eden farklı izler bırakmıştır”* (Vanden-Eynden, 2015).

Tarih öncesi zamanlardaki mağara çizimlerinden, antik Mısır hiyerogliflerinden ve *“Çin kültüründeki ideografilerden bu yana; insanlık her zaman iletişim kurmaya ve görsele dayalı sezgisel işaretlere büyük bir ihtiyaç duymuştur”* (McIver, 2016). İnsanlık tarihinde anlatılan ilk hikayeler görsel kullanılarak yapılmıştır ve sonrasında sözlü geleneklere dönmüşlerdir (Mendoza, 2015). Görseller, geçmişten günümüze dek önemli bir anlatım aracı olarak; eğitimden, sanata ve iş dünyasına kadar pek çok alanda, hikayeleri ve mesajları aktarmak için kullanılan unsurlardır.

4. YAYIN İLLÜSTRASYONLARINDA GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI

“Yayın illüstrasyonlarının özü görsel yorumdur. Başlıca işlevi, basın yayınlarındaki gazetecilik kavramıyla bir bütün olmaktır” (Male, 2007, s.148). Alan Male’ın bu açıklamasında illüstrasyonların gazete ve dergilerden bağımsız olarak düşünülmemeyeceği ve illüstrasyonların gazetecilik alanında önemli bir yeri olduğunu vurgulamaktadır. İllüstrasyonların kaynakları genellikle gazete ve dergi yazılarıdır. Yayın illüstrasyonlarının yer aldığı yayın medya endüstrisi oldukça geniştir. Günlük, haftalık ve aylık olarak çıkan gazete ve dergi yayınları, illüstrasyonların okuyucularla sıklıkla buluşmasını sağlamaktadır. *“Yayın illüstrasyonları belirli öykünün okunduğu ve yorumlandığı bir çerçevedir. Yayın illüstrasyonları hem yayının genel mimarisini hem de hikayenin işleyişini oluşturmaktadır” (Caldwell&Zappatera, 2014, p.10).*

Günümüz yayınları sadece basılı olarak değil dijital olarak da okuyuculara ulaşmaktadırlar. Bu yayınların her birinin uzmanlığı farklıdır. *“Yayın illüstrasyonun bulunduğu düzlem, metnin bulunabileceği düzlemle aynıdır. Metin ile birlikte bulunduğu düzlem, basılı ve elektronik her türlü yayın ortamıdır” (Gönüllü, 2018, s.87).*

Gazeteler, siyaset, ekonomi, spor, magazin, suç haberleri gibi gündemi ilgilendiren her türlü konuda okuyucuları bilgilendirmektedir. Dergilerin ise farklı alanlarda uzmanlıkları vardır. Sağlık, spor, ekonomi, bilim ve teknoloji, bilgisayar, moda, sanat ve oyunlar, hayvanlar gibi bir çok farklı alanda içeriklere sahip dergiler mevcuttur. Günümüzde yayın illüstrasyonları estetik olarak dikkat çekici olma amacının ötesinde içeriğinde politika, ekonomi ve sosyal alanda yorumlar barındırır. *“Haberde ya da makalede anlatılan konunun aynen çizilmesinden, illüstratörün metinde çok vurgulanmayan bir noktayı vurgulaması ya da metni görsel olarak farklı bir akışla okutması yayın illüstrasyonunu daha değerli kılmaktadır” (Dağ, 2012, s.264).*

4.1. Politik Yayın İllüstrasyonları

Politik illüstrasyonlar kitle iletişim araçları için önemli hikaye anlatıcılarındandır. Gazete ve dergilerin küçük bir bölümünde belirli köşelerde yer alan illüstrasyonlar, okuyucular için dikkat çekici ve önemli bir yere sahiptir. Bu tarzda üretilen illüstrasyon bir çok fikri sınırlı kelimelerle okuyuculara aktarmaktadır. Politik illüstrasyonun bazı örnekleri okuyucularına siyaset, hukuk gibi konularda mizah unsurunu dahil etmektedir. Politik illüstrasyonlar en kısa iletişim ve görsel hikaye anlatımı yöntemlerinden biridir.

Toplumsal bir gazete makalesi, bilgi ve düşünceleri iletmek için fazla kelimelerle sayfayı doldururken, politik illüstrasyonlar makalenin özünü vermektedir; bu sebeple okuyucu ve yayın mecraları için özel bir değeri vardır. Gazete ve dergilerde yer alan politik illüstrasyonlarda genellikle siyasi kişilikler ve siyasi konular hakkında mizah yapılmaktadır (Görsel 26). *“Bozuk burun, büyük gözler, uzun kulaklar gibi farklı çizim tarzları toplumun dikkatini çeker ve bu da izleyicilerin zihninde uzun vadeli bir görüntü oluşturur”* (Singh, 2019, s.3).

Görsel 4. 1. Edel Rodriguez, Time Dergisi Kapağı, 2018.
(<https://www.digitalartsonline.co.uk/news/illustration/brutal-magazine-cover-designs-of-donald-trump-set-continue-into-2018/>) (Erişim Tarihi: 26.8.2020)

Politik illüstrasyonlarda kullanılan bu tarz betimlemeler okuyucu ile siyasiler arasındaki sosyal engellerin aşılmasına yol açmakta ve kullanılan mizah unsurları sayesinde siyasi kişilikleri sıradan birer insan olarak düşünmeleri sağlanmaktadır.

Politik illüstrasyonların bir diğer önemli özelliği gündem belirleyici olmalarıdır. Manşet olmuş önemli siyasi haberler kamuoyu oluşturacak bir şekilde yorumlanarak okuyucuya sunulmaktadır. *“Yayın-illüstrasyonları topluma derin bir düşünce verme konusunda enerjik bir görev üstlenmektedir” (Singh, 2019, s.7).* Politik illüstrasyonlar, mizah yoluyla insanların düşüncelerini değiştirebilme potansiyeline sahip olduğu için güçlü birer iletişim aracıdır. *“Her zaman kabul edilmese de illüstrasyonlar siyasal iletişimde kilit bir unsurdur” (Mateus, 2016).*

Yayınlarda yer alan politik içerikli görsel çalışmalar arasında karikatürler de yer almaktadır. Karikatür ve illüstrasyonlar arasındaki fark önemlidir. Yayın illüstrasyonlarında hazırlanan görsel gazete, dergi, makale, öykü, hikaye, roman gibi türlerin içeriklerini destekleyen çizimlerdir. Karikatürler ile illüstrasyonu ayıran en temel özellik mizah unsurudur. Karikatürlerin temelinde mizah oluşturmak için üretilir ve okuyucu gülerken düşündürmeyi amaçlar. Okuyucuya iletmek istenilen çizgilerle aktarılır. İllüstrasyonların temel çıkış kaynağı bir hikayenin, makalenin veya haberin yorumlanmasıdır. Bu sebeple bir yönlendirmenin ürünüdür. *“Karikatürler az ve öz çizgilendirme sanatıdır. İllüstrasyonlar da ise oldukça detaylı ve geniş kapsamlı bir anlatım söz konusudur” (Karayel, 2018).*

Çizim dili bakımından karikatürlerde abartılı yüz ifadeleri ve betimlemeler kullanılmaktadır ve görsel dil bakımından karalama veya eskiz tarzında bir çizim dili vardır, bu sebeple çalışmaların görsel dilinde kusurluluk öğeleri görünmektedir. Bu noktada görsel dünya ile mizah unsurunun oluşturduğu birleşiminden çıkan çizimin okuyucuya mesajı ve mizahı iletebilmesidir. İllüstrasyonlarda yaratıcılığın ön planda olduğu, konunun önemli noktalarını tespit edip, yorumlanabilmesi önem taşımaktadır. İllüstrasyonu okuyan kişinin yazıyla ilgili bir düşünce sahibi olması gerekmektedir. Geçmiş yıllarda keskin bir şekilde ayrımları olsa da günümüzde yayın illüstrasyonları ve karikatürler iç içe geçmiş örnekleri mevcuttur.

Politik karikatürler genellikle insanları eğlendirmek ve mizah yapmak için üretilir. “*Medurst and DeSousa (1982) politik karikatürler okuyuculara sosyal hayal kırıklığını azaltan ve çatışmanın artmasını önleyen özel bir zihinsel temizleme sağladığını iddia etmektedir*” (Mateus, 2016, s.199). Politik karikatürlerin bir diğer özelliği gündemi belirlemeye katkıda bulunmalarıdır. Siyasi konularla ilgili halkın endişelerini dile getirilmesinde ve kamuoyu oluşmasına yardımcı olmaktadır. “*Politik karikatürler aynı sosyal, tarihsel ve ekonomik koşulları paylaşan insanlar üzerinde daha ikna edicidir*” (Greenberg, 2002, s.183).

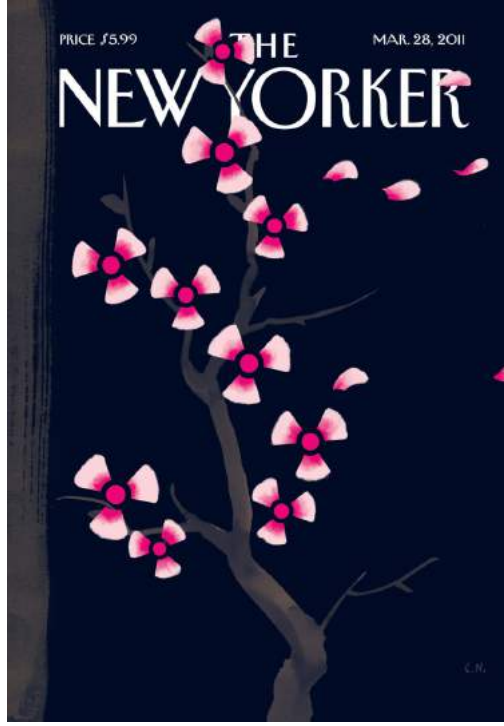
The New Yorker dergisinin 4 Mart 2019 tarihli yayınında Barry Blitt’in kapak illüstrasyonuna yer verilmiştir (Görsel 27). Bu çalışma illüstrasyon ve karikatürün iç içe geçmiş örnekleri arasında yer alabilir. Çalışmada ABD Başkanı Donald Trump’ın iklim değişikliğinin varlığını inkar etmesi eleştirilmektedir. Birleşmiş Milletlerin İklim Değişikliği Panelinde açıkladığı rapora göre dünyada aşırı kuraklık ve aşırı yoksulluk riskinin çok fazla olduğu belirtilmiştir. ABD hükümetinin de Birleşmiş Milletlerin bulgularını destekleyen kendi raporunu yayınlamış olmasına rağmen Donald Trump bu raporlara inanmadığını açıklamasıyla önemli bir gündem oluşmuştur. Bu olaya dair eleştirel bir yayın illüstrasyonu hazırlayan Blitt,

(Görsel 27) hikayenin kahramanı olarak Donald Trump’ı çizmiştir. Çizerin oluşturduğu kurgusal hikayede başkan Beyaz Sarayın sular altında kaldığı yakın gelecek bir zaman tasvir edilmiştir. Çizimde ABD Başkanı Beyaz Sarayın çatısında durmakta ve okuyucu Trump’ı kuş bakışı olarak görmektedir. Bu bakımdan çizer okuyucuları birer kurtarıcı konumuna yerleştirmiştir. Normalde bu gibi olaylarda kullanılan yardım çağırma tabelasında Başkan Trump yardım istemek yerine Amerika’nın Meksika sınırına yapılması planlanan duvarın bitirilmesini istemektedir. Bu anlamda çizer Trump’ın iklim değişikliği raporlarını hiçe saymasına esprili bir şekilde yaklaşmıştır.

Görsel 4. 2. Barry Blitt, The New Yorker, 2019.
(<https://www.pulitzer.org/winners/barry-blitt-contributor-new-yorker.jpg>)
(Erişim Tarihi: 27.5.2020)

2011 yılında gerçekleşen Fukuşima Nükleer Santrali kazaları, Çernobil kazasından sonra en büyük ikinci nükleer kaza olarak bilinmektedir. Christoph Niemann, The New Yorker'ın 28 Mart 2011 tarihli yayınında “Karanlık Bahar” başlıklı konuyu facianın görüntüleri yerine okuyucuya çağrışım yaparak aktarmıştır. Radyasyonun sembolünü Japonya’ya özel kiraz çiçekleriyle birleştiren çizer nükleer felaketi metaforlar kullanarak aktarmıştır (Görsel 28). Niemann, The Bussiness Insider gazetesine verdiği röportajda Japonya’yı derinden etkileyen bu olayı görselle anlatmakla ilgili tereddütleri olduğunu vurgulamıştır. “Yıkımı tasvir eden, her yerde gördüğüm yürek burkucu ve tuhaf fotoğraflara yaklaşmanın bir yolu olmadığını fark ettim” (Shin, 2011).

Görsel 4. 3. Christoph Niemann, Karanlık Bahar The New Yorker, 2011.
([https:// www.freundeVonFreunden.com/workplaces/christoph-niemann/](https://www.freundeVonFreunden.com/workplaces/christoph-niemann/))
(Erişim Tarihi: 27.5.2020)

4.2. Çocuk Kitaplarında Yayın İllüstrasyonları

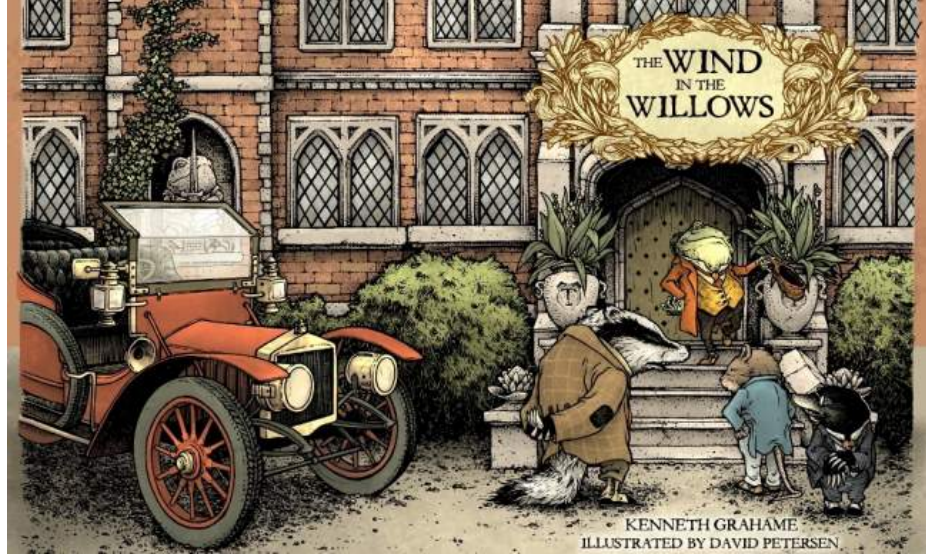
19. yüzyıldan önce çocukların okuması için yazılmış çocuk kitaplarının sayısı oldukça azdır. “Çocuklar, dili, konusu ve kelime hazinesi bakımından kendi anlayış seviyeleriyle uyum sağlayamayan edebiyatla idare etmek zorunda kalmışlardır” (Keifer, 2009, s.6). Bu durum 19. yüzyılın sonlarında değişmiştir. Yeni baskı teknolojileri sayesinde resimli kitapların seri üretiminin mümkün ve ekonomik olarak ucuzlamış olması orta sınıf için de erişilebilir hale gelmesini sağlamıştır. Bu durum yeni bir yayın illüstrasyonu türünün büyümesi ve gelişmesi için mükemmel bir zemin hazırlamıştır.

Çocuk kitaplarında görsel hikaye anlatımı yöntemi, sınırlar olmadan hikaye anlatılmasını mümkün kılarak okuyucunun hayalgücünü zenginleştirmektedir. Bu noktada çocuk kitaplarında görsel ile hikaye anlatımı yapılması görsel okuryazarlığın gelişmesini gelişimini sağlamaktadır. “Görsel okuryazarlık kavramının içinde yer alan görsel sembolleri anlama,

okuma, yorumlama ve onları anlatım biçimi olarak kullanma; bireyin karşısı ile iletişim kurabilmesi için işe koşulmaktadırlar” (Alpan,2008, s.94).

Çocuk kitaplarında yer alan illüstrasyonlar çocukların gelişimi ve yeteneklerinin ortaya çıkması için çok önemli bir yere sahiptir. Çocuklar için hazırlanan yayınlarda illüstrasyon ve kapak tasarımları yayıncılığın pazarlama araçlarından biridir. Bir illüstrasyonlu kitap, potansiyel okuyucu ve alıcı üzerinde ilk izlenim yaratmaktadır bu nedenle satış anlamında çok önemlidir. İllüstrasyonlar, başlangıçta kitabın satın alınması üzerinde etkisi sonrasında okuyucunun hikayeye ve okuduğu kitaba bağ kurmasını sağlamaktadır. *“Bu bağlantıyı sağlayabilmek için illüstratör, yazarın yazısını detaylı bir şekilde takip etmeli ve sonrasında hikayeye kendi kişiliğini, görüşünü, mizahını ve iç görüşünü eklemedir” (Hladikova, 2015, s.21).*

Resimli kitaplardaki illüstrasyonlar kelimeler kadar hikayeyi temsil etmeli, metin ile okuyucu arasında yakınlaştırıcı bir işlev üstlenerek metni direkt kopyalamak yerine hikayeyi genişletmeli ve okuyucuya metindeki duyguyu hissettirebilmelidir (Görsel 29). Çocuk yayınlarındaki illüstrasyonun en önemli özelliği, bir illüstratörün ve anlatının yayına uygun üslup ve teknik açısından uygunluğudur. Bunların her ikisi de hikayenin genel havasını büyük ölçüde etkilemektedir. *“Çoğu çocuk illüstratörü kendi hikayelerini değil yazarların hikayelerini resmetmektedir” (Ursel, 2013, s.96).*

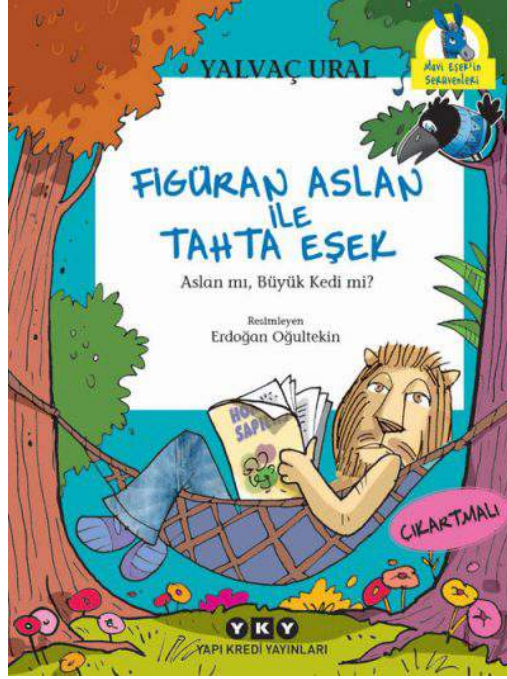

Görsel 4. 4. David Petersen, The Wind In The Willows, 2017.
(<https://icv2.com/articles/news/view/34466/exclusive-preview-the-wind-willows-illustrated-david-petersen>)
(Erişim Tarihi: 27.8.2020)

İllüstratör, çalışmasında, kompozisyon, renk, çizgi ve üslup unsurlarının birleşimiyle metnin duygusunu okuyucuya hissettirebilecek biçimde canlandırmaya çalışır.

Ortamların özgünlüğü, düz veya boyutlu görüntülerin seçimi ve anlatının genel hissi, okuyucunun dikkatini öyküye çekme ve sürdürme konusunda da önemli bir etki yaratabilir.

Çizer hikayenin vermek istediği mesajları, anlatının ruh halini, hikayenin temasını ve karakterin önemini analiz ederek okuyucuya iletmektedir. İllüstratörün metin ve görsel arasında bir denge kurulması, karakterlerin geliştirilmesi, genel düzen, renk paletleri ve görsel stili hem kitabın akışını hem de okuyucuya geçirilmek istenilen duygusal içeriği sağlamaktadır (Görsel 30).

Görsel 4.5. Yalvaç Ural, Figüran Aslan ile Tahta Eşek, 2018.
(<https://www.yapikrediyayinlari.com.tr/figuran-aslan-ile-tahta-esek-aslan-mi-buyuk-kedi-mi.aspx>) (Erişim Tarihi: 30.8.2020)

İnandırıcı ve içerikle uyumlu bir karakter yaratmak illüstrasyonlu çocuk kitabının en önemli gerekliliklerinden biridir; bu sebeple kitapların çoğu karakter odaklıdır. “En başta karakterler anlatı metnine ve genel olarak tanınabilir özelliklere dayanmalıdır” (Hladikova, 2015, s.25). Bu nedenle karakterleri iyice tanımak illüstratör için çok önemlidir. Karakterin hem genel tanımlanabilir özellikleri hem de sanatçının çizimlerine uygulayabileceği herhangi bir detay özellik karakteri tanınabilir bir hale getirmektedir (Görsel 31).

Görsel 4. 6. Kırmızı Başlıklı Kız Masalından İllüstrasyon Örneği
(<https://www.artstation.com/artwork/A9IZ0X.jpg>)
(Erişim Tarihi: 01.09.2020)

4.3. Güncel Olaylarla İlgili Yayın İllüstrasyonları

Güncel haberler ve gündelik yaşam gibi konularda üretilen yayın illüstrasyonları, teknik veya eğitici bir amaçla üretilmediğinden çizerin kendi tarzını yansıtabildiği bir yayın illüstrasyonu şeklindedir. Gündelik illüstrasyonlar hikayenin özünü yansıtmayı veya hikayenin belirli öğelerine atıfta bulunan görseller yaratmayı amaçlamaktadır. Bu yaratılan çalışma okuyucular tarafından anlaşılabilir basitlikte ve netlikte olmalıdır. *“Yayın illüstrasyonları tek bir görüntüde hikayenin özünü uyandırmalıdır” (Hoogslag, 2014, s.57).*

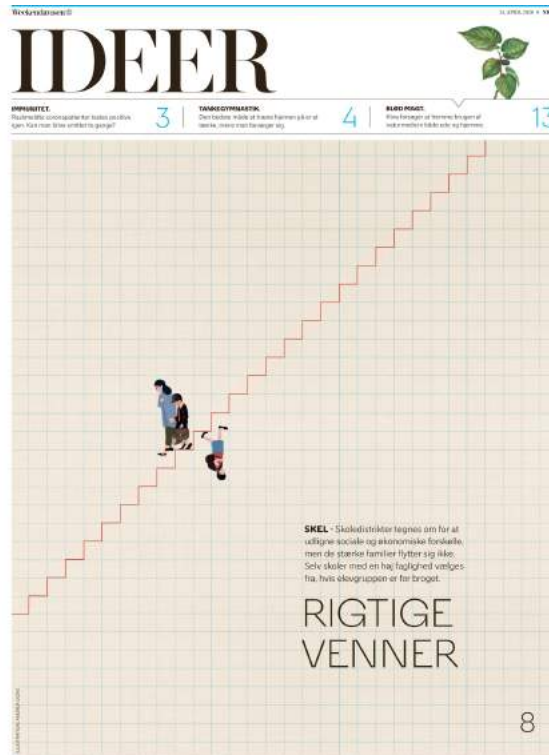
Bir makaleye veya haber içeriğine ortak olan illüstrasyonlar, içeriğin daha iyi anlaşılabilmesi, dikkat çekmesi ve okuyucunun içerikle duygusal bağ kurması açısından önem taşır. Bunun sebebi ise nörobilimcilerin ortaya çıkardığı üzere insan beyninin işleme aldığı bilginin %90'ının görsel bilgidir (Hyerle, 2000). Öte yandan beyin yapısı gereği görsel kaynaklı uyarıcıların ve duygusal tepkilerin kolaylıkla bağdaştırılmasıdır (Jensen, 2008). Yayın illüstrasyonları okuyucunun görüşünü, algılayışını, düşüncesini ve ruh halini etkiler. Yayın illüstrasyonları okuyucunun farklı düşüncelere daha önyargısız yaklaşmasını sağlayabilir. Görsellerde yaratıcı ve ilgi çekici bir anlatım hedeflenirken, anlatımında net bir şekilde okuyucuya geçmesi en temel kurallardan biridir.

Güncel olaylarla ilgili yayın illüstrasyonuna örnek olarak Görsel 32 incelenecektir. Danimarka gazetesi 'Weekendavisen' yayınlanan haber içeriği Anders Boas tarafından kaleme alınmıştır. Maddi durumu iyi olmayan ailelerin, çocuklarını yabancı eğitim veren okullardan almak zorunda kalmaları ve eğitimde eşitsizlik ile ilgili eleştirel bir yazı ele alınmıştır (Boas,2020).

Çizer Andrea Ucini tarafından hazırlanan illüstrasyon çalışmasında minimalist bir tasarım dili kullanılmıştır. İllüstrasyon çalışmasında iki çocuk ve bir yetişkin olmak üzere 3 ana karakter görülmektedir. Çocuk karakterlerin üniformaları ve sırt çantalarından öğrenci oldukları anlaşılmaktadır. Arka plan olarak, kareli defter dokusu kullanılmıştır. Ayrıca kompozisyonda, defterin üzerine kırmızı bir çizgi çizilmiştir, bu çizgi sayfayı çapraz bir şekilde ikiye

bölmektedir. Kırmızı çizgi ekonomik nedenlerle oluşan ayrımı temsil etmektedir ayrıca karakterler çizgiyi merdiven olarak da kullanmaktadır. Çizginin altında yer alan çocuk yukarı tarafa doğru giderken kırmızı çizginin üst tarafında kalan anne ve çocuk merdivenin öbür tarafından aşağıya doğru inmektedir.

Bu çalışmada yer verilen merdiven metaforu, bir çocuğun başarıya doğru ilerleyişi, yükselmesi olarak, diğer tarafta yer alan anne ve çocuğun aşağı yöne doğru gitmesi çocuğun gerilemesi başa dönmesi olarak yorumlanabilir. Çizer bu çalışmada ekonomik farklılıkların eğitim konusunda etkilerini, ayrıştırmalarını ele anlatmıştır.

Görsel 4. 7. Andrea Ucini, Weekandavisen Gazetesi İllüstrasyon Çalışması, 2020.
(<https://twitter.com/AndreaUcini/status/1253643049693052928/photo/2>)
(Erişim Tarihi: 04.07.2020)

5. ÖRNEK YAYIN İLLÜSTRASYONLARININ GÖRSEL HİKAYE ANLATIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bu bölümde günümüzün önde gelen tasarımcılarından Malika Favre, Anna Parini ve Tom Haugomat'un yaptıkları yayın illüstrasyonlarından örnekler görsel hikaye anlatımı açısından incelenecektir. İncelemek için bu illüstrasyonların seçilme nedeni başarılı illüstratörler tarafından önemli yayınlar için yapılmış olmaları ve hem estetik nitelik bakımından yüksek hem de kavram odaklı belli derinliği olan çalışmalar olmasıdır.

Günümüzün önemli illüstratörlerinden biri olan Malika Favre'nin Pop art ve Op Art etkileri taşıyan çalışmaları popüler dergilerin kapaklarında sıklıkla yer almaktadır. Çizimlerinde dikkatle seçilmiş renk paletleri ve sadelik öne çıkmaktadır. Favre'nin illüstrasyonlarında renk önemli bir tasarım öğesi olarak dikkat çekmektedir. Sanatçının yayın illüstrasyonları dışında reklam kampanyaları için yaptığı ticari çizimleri de bulunmaktadır. Pozitif ve negatif alan kullanımı bakımından oldukça etkili illüstrasyonları bulunmaktadır. Çizimlerinin içinde kitlelerin empati yapabileceği ve üzerinde düşünebilecekleri hikayeler ortaya koymuştur. Malika Favre, yarattığı görsel hikaye anlatımlarıyla sosyal, kültürel olaylar ve kadın erkek eşitliği konularına odaklanmıştır.

Görsel 33'de Malika Favre'nin 2017 yılında New Yorker dergisinin Sağlık, Tıp ve Beden konusu için yaptığı kapak illüstrasyonunda kadınların iş hayatındaki rolüne dikkat çekmektedir. Mavi tonların ağırlıkta olduğu çizim, ameliyat masası üzerinde yatan bir hastanın açısından, 4 kadın doktoru göstermektedir. Çizer, hikayesinde, Tıp'ın halen daha erkek egemen bir alan olduğuna ve tüm cerrahların kadın olması durumunun halen daha istisnai bir durum olduğu gerçeğine dikkat çekmektedir. *“Wisconsin Üniversitesi'nde cerrah olan Susan Pitt, görüntüyü gerçek hayatta yeniden canlandırabilmek için diğer kadın doktorlara bir meydan okuma yayınladığında kapak yeni bir anlam kazanmıştır”* (Smith, 2019). Bu çalışmanın sosyal medyada sağlık çalışanları tarafından oldukça fazla ilgi görmesi

çizerin hikayeyi tam odağından yakaladığının göstergesidir (Görsel 34). Dünyanın çeşitli yerinden binlerce doktor bu illüstrasyonu tekrar canlandırarak fotoğraflarını sosyal medyadan paylaşmıştır. Sağlık çalışanlarının, tıp alanında kadınların konumu hakkında yapılan bu çizimden aldıkları ilhamla çektikleri fotoğraflar görsel hikaye anlatımı aracına dönüşmüştür.

Görsel 5. 1. The New Yorker dergisi Malika Favre, The New Yorker, 2017.
(<https://www.malikafavre.com/operating-theatre>)
(Erişim Tarihi: 28.04.2020)

Görsel 5. 2. Tasarımın Ardından Paylaşılan Fotoğraflar
(<https://medium.com/@eleanorksmith98/malika-favre-7d184c1849df>)
(Erişim Tarihi: 28.04.2020)

Sanatçının bir diğer önemli çalışması 2018 yılında Suudi Arabistan'da gerçekleşen modernleşme reformu haberi için Arab News gazetesi için yaptığı yayın illüstrasyondur.

(Görsel 35) Bu reform sayesinde Arabistan’da araba kullanmaları yasak olan kadınlar, tek başlarına direksiyon başına geçebilme özgürlüğünü elde etmiştir. Bu önemli haberi illüstrasyonla anlatan çizer, bir kadının gözlük camında otomobil yolu yansımasının görüldüğü bir çizim yapmıştır. Yine minimal bir çizim dili kullanırken, arka planda Suudi Arabistan’ın bayrak renklerine gönderme yapılan yeşil rengi kullanılmıştır.

Odak noktasında başörtülü bir Arap kadını olan çalışmada kullanılan diğer renkler kırmızı, beyaz ve siyahtır. Daha dikkatli bakıldığında ise araba kullanan bir kadının bakış açısından görüldüğü anlaşılmaktadır ve kadın figürün camından sadece yol görünmemektedir ayrıca ileriye gitme fikri yansıtılmıştır. Favre’nin bu çalışması sosyal medyada oldukça ilgi görmüş ve Arab News sitesinden en çok indirilen görsellerden biri olmuştur. Malika Favre’nin bu çalışması etkili görsel hikaye anlatımıyla sadece bir yayının görseli olmaktan çıkıp; Arap kadınlar için tarihi bir olayın sembolü haline dönüşmüştür (Görsel 36). Arabistan sokaklarında duvarlara çizilmiştir ve moda ürünlerine basılmıştır.

Görsel 5. 3. Malika Favre, Arab News, 2018.
(<https://www.arabnews.com/node/1466676/media>)

Görsel 5. 4. Duvar Boyası Çalışması
(https://www.arabnews.com/sites/default/files/styles/n_670_395/public/2019/06/24/1636456-191684790.jpg?itok=ELAzinmp) (Erişim Tarihi: 28.04.2020)

Anna Parini, The New York Times, Rolling Stone, The Economist gibi günümüzün önemli yayınlarına çalışmalar yapan İtalyan illüstratör ve grafik tasarımcıdır. Çizerin en büyük özelliği karmaşık bir konuyu sade ve renkli bir görsel dille anlatabilmesidir. Anna Parini makale veya haber içeriğini yorumlarken kafasındaki görüntüyü herkese erişebilmesi için en basit şekilde çevirmeye çalıştığını belirtmiştir (Harris, 2017). The Guardian gazetesinde Emma Jane'in hazırladığı “Çiftlerin Beraber Yaşamaları” konulu yazının ana görseli Anna Parini yapılmıştır (Görsel 37). Parini bu konuyu yine kendine özgü biçimde sade bir görsel anlatımla yorumlamış; çiftlerin beraber yaşamasını birbirlerine dolanmış diş fırçalarıyla anlatmıştır.

Görsel 5. 5. Anna Parini'nin İlişkiler Üzerine Hazırladığı Yayın İllüstrasyonu.
(<http://www.annaparini.com/the-guardian/>) (Erişim Tarihi: 28.04.2020)

Anna Parini'nin bir diğer çalışmasının konusu televizyondaki Müslüman karşıtı söylemlerle ilgilidir (Görsel 38). Yeşil bir zemin üzerine çarşafli Müslüman bir kadının profilden görüntüsü çizilmiştir. Konunun televizyonla ilgili olması nedeniyle, televizyon yapımlarını

çekim tahtası ile ifade etmiştir. Çekim tahtası çarşafı kadın kiyafetinin bir parçası haline gelirken aynı zamanda bir engel gibi yüzünü kapatmaktadır.

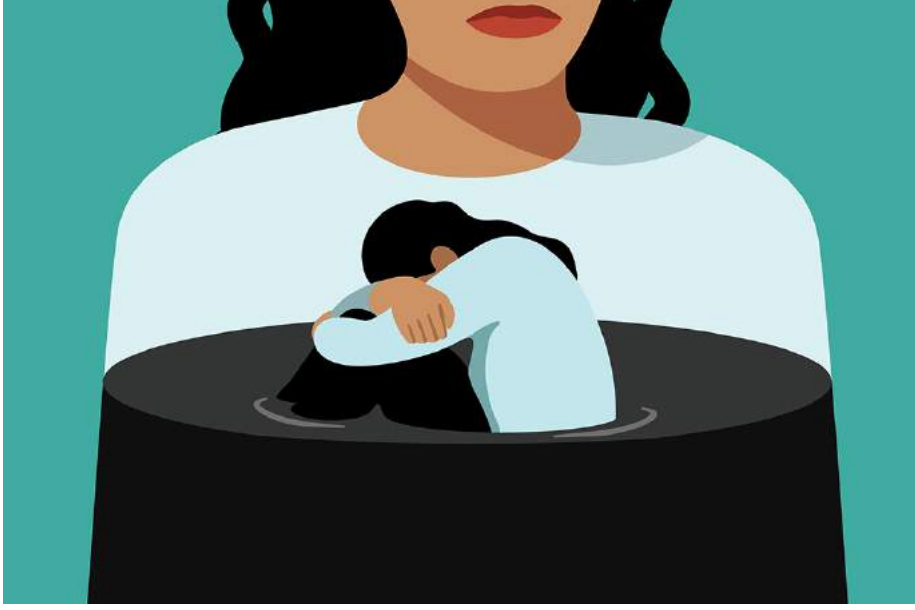

Görsel 5. 6. Anna Parini'nin Müslümanlara Yapılan Önyargılarla İlgili Bir Çalışması.

(<https://www.digitalartsonline.co.uk/news/illustration/anna-parinis-colourful-illustrations-depict-ups-downs-everyday-life/#2>) (Erişim Tarihi: 28.04.2020)

The New York Times gazetesi için Peri Klass'ın yazısını görselleştiren Parini ABD'de depresyon oranının her yıl artması ve küçük yaş gruplarına kadar inmesiyle ilgili bir çalışma hazırlamıştır. Peri Klass 2017 yılında "Is a Teen Just Depressed, or Just Moody" başlıklı yazısında şu bilgileri vermektedir: 2005'ten 2014'e kadar depresyon yaşı oldukça düşen Amerika'da, yaş aralığı 12 ile 17 yaşlarına kadar inmektedir. Ayrıca kız çocuklarda erkeklere göre daha fazla depresyon eğilimi görülmektedir. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri çocuklar için intihar oranının fazlaştığını ve intihar ihtimalinin trafik kazasında hayatını kaybetme ihtimalinden daha yüksek olduğunu belirtmektedir (Klass, 2017). Anna Parini'de bu çalışmada gençlerin intiharı konusunu görsel hikaye anlatımıyla okuyuculara aktarılmıştır (Görsel 39). Kadrajın ortasında genç kız vardır ve kızın içi saydam olarak çizilmiştir. Genç kızın gövdesinde üzüntü içinde siyah suya batmış oturan kendisi vardır. Karakterin depresyonda olmasını vücudunun yarısının siyah suyun içinde oturmasıyla ifade edilmiştir.

Bu çizimde dışarıdan normal görünen fakat içinde depresyon ve üzüntü yaşayan bir karakterin hikayesi görsel hikaye anlatımıyla başarılı bir şekilde okuyucuya ulaştırılmıştır.

Görsel 5. 7. Anna Parini, The New York Times, 2017.
(<https://www.nytimes.com/2017/02/13/well/family/teenagers-depression.html>)
(Erişim Tarihi: 07.05.2020)

Kariyerine animasyon alanında çalışarak başlayan Tom Haugomat daha sonra yayın illüstrasyonuna yönelmiştir. Çalışmaları The Washington Post Magazine, Le Monde, Air France Magazine gibi Avrupa ve Amerika'nın önemli dergilerinde yer almıştır. Dikkatle çizilmiş kompozisyonları sayesinde eserlerinde sinematik bir yapı bulunmaktadır. Çizimlerinde genellikle göz hizasında bir geniş açı ve kuşbakışı açısı kullanılarak izometrik bir tarz geliştirmiştir. Genellikle karakterlerinde yüz çizimi kullanmamaktadır. Tom Haugomat'ın bu tercihi, karakterler üzerinde belirsizliğe neden olabileceği gibi okuyucu ve kahraman arasına da mesafe koyma gibi riskler barındırır. Bu nedenle, Haugomat'ın duygu ve düşünceleri okuyucuya aktarmak için renk kullanımına, karakterlerin beden diline ve negatif alan kullanımına yönelmiştir. Çalışmalardaki soğuk pastel renkler ve ışık kullanımı 1950 ve 1960'lı yılların illüstrasyon tarzını anımsatmaktadır.

Çizer Koronavirüs döneminde de çalışmalarını sürdürmüştür. Dünyada pandemi ilan edildikten sonra her sektörde olduğu gibi yemek sektörü de olumsuz etkilenmiştir. The Washington Post gazetesi yazarı Tom Sietsema tarafından kaleme alınan “Yeni Düzen” adlı

makale, salgın sonrası yeme içme sektörünün yaşadığı sıkıntıları okuyuculara aktarmıştır (Sietsma, 2020). Haugomat, yazarın çalışmasını görselleştirirken, bomboş bir restoranın içinde toplanmış masa ve sandalyelerin arasında tek başına oturan ve düşüncelere kapılmış bir şefin görüntüsünü okuyuculara aktarmıştır. Bu çalışma derginin kapak görseli olarak yayımlanmıştır. Pastel koyu renklerin ağırlıkta olduğu çalışmada, ışık, karakteri odak noktası haline getiren bir tasarım unsuru olarak kullanılmıştır (Görsel 40).

Görsel 5. 8. Tom Haugomat, Washington Post, 2020.

(<https://www.washingtonpost.com/magazine/2020/04/23/restaurants-matter-reasons-more-than-dinner-posts-food-critic-what-were-danger-losing/?arc404=true> (Erişim Tarihi: 07.05.2020))

Tom Haugomant bir diğer çalışması da koronavirüsten etkilenmiş olan bir ailenin hikayesidir. The New York Times gazetesinde 2 Nisan 2020 yılında yayınlanan haber, Danielle Campoamour tarafından kaleme alınmıştır. Haber yazısında eşi, kurye firmasında çalışan dişeli bir kadının ve ailesinin hikayesi anlatılmaktadır (Campoamour,2020). Eşinin Covid-19 döneminde çok yoğun bir şekilde risk altında çalışmasıyla ilgili endişelerinin anlatıldığı yazı dizisinde eşinin işten geldikten sonra çok uzun süre çocuklarına sarılamadığını, çocukların

hastalık kapmaması için başka bir eve taşıdıklarını anlatmaktadır. New York'un koronavirüs pandemisinin merkez üssü haline gelmesiyle eşiyle ve ailesiyle ilgili endişelerinin kaleme alındığı bu yazıyı, Tom Haugomant tek bir kareyle görsel hikaye anlatımı yönetimiyle okuyucuya aktarmaya çalışmıştır.

Çalışmada çizir kendine has tarzını koruyarak koyu renk paletleri ve minimal bir tasarım diline devam ettiği görülmektedir. İllüstrasyon çalışmasında 4 ana karakter yer almaktadır. Olay, mekan olarak bir apartmanın önünde geçmektedir, erkek karakterin evinin önünde, uzaktan bir mesafeyle ailesini gördüğü bir an anlatılmıştır. Çalışmada risk dolu bir günün sonunda ailesi tarafından sevgiyle karşılanan fakat uzaktan birbirlerini görmek zorunda kalan bir ailenin hikayesi okuyucuya aktarılmıştır. Ana karakterin kıyafetlerinden kurye veya evlere servis yapan bir çalışan olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca çizir hikayenin ana kahramanı olan ailenin yaşadığı daireler dışındaki diğer daireleri ışıklarını kapalı olarak çizmiştir, bu sahnede komşuların gizli bir şekilde ana karakteri izlediği görünmektedir. Bu noktada çizir komşuların ana karakterin covid-19 taşıyıcısı covid-19 taşıyıcısı labileceğini düşündüklerinden dolayı endişe duydukları an anlatılmıştır. Renk tonları olarak mavi ve soğuk tonların yanı sıra pastel renkler çizir tarafından tercih edilmektedir. Ana karakterlerin hikayelerine odaklanılması istenilen noktalarda açık renk tonlarıyla birer kontrast oluşturulmuştur (Görsel 41).

Görsel 5. 9. Tom Haugomat, The New York Times, 2020.
<https://www.nytimes.com/2020/04/02/parenting/coronavirus-amazon-worker-family-life.html?auth=login-email&login=email> (Erişim Tarihi: 11.09.2020)

6. UYGULAMA ÇALIŞMASI

Tez kapsamında internette “Koronavirüs Zaman Çizelgesi” (Yücel,2020) başlığıyla yayınlanan makale için illüstrasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu haber içeriği tüm dünyayı etkileyen pandemi sürecini bir zaman çizelgesinde topladığı ve geniş bir bakış açısıyla okuyucuya bilgi sağladığı için ele alınmıştır. Makalede, Covid-19 virüsünün ne zaman ve nerede ortaya çıktığı; nasıl yayıldığı, insan sağlığını nasıl etkilediği; sosyal hayat, eğitim ve ekonomi gibi pek çok alanda ne gibi değişikliklere neden olduğu kronolojik olarak anlatılmaktadır. Koronavirüsün ortaya çıkış ve yayılış sürecindeki belirli dönüm noktaları 10 adet illüstrasyon çalışmasıyla görsel hikaye anlatımı yöntemiyle sunulmuştur. İllüstrasyonlar hızla yayılan salgının sarsıcı etkilerini yansıtmaya odaklanmıştır. Koronavirüsün insan hayatını tehdit etmesi ve sosyal olarak sebep olduğu ani değişimlerin endişe, korku, güvensizlik, belirsizlik, yalnızlık, umutsuzluk gibi pek çok rahatsız edici hislere neden olması bu çalışma kapsamında yapılan illüstrasyon serisinin de hissettirilmek istediği sıkıntılı atmosferi tanımlamaktadır. İllüstrasyon serisinde sade, vektörel bir tasarım dili ve soğuk pastel renk paleti kullanılmıştır.

01 Ocak 2020: Vuhan'dan giden yolculara havaalanlarında sağlık kontrolleri uygulanmaya başlandı. ABD Hastalık Koruma ve Korunma Merkezi, 1 Ocak 2020'de yaptığı açıklamada virüsün Vuhan'daki bir deniz ürünleri pazarından kaynaklanıyor olabileceğini açıklarken hemen akabinde bu pazar kapatıldı. 3 Ocak günü Vuhan'a gelen ve Vuhan'dan giden yolculara havaalanlarında sağlık kontrolleri uygulanmaya başlandı. İki gün sonra Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bir açıklama yaparak Çin'e seyahatleri durdurmaya gerek olmadığını söyledi (Yücel, 2020).

Birinci illüstrasyonda Covid-19'un ilk olarak Çin'in Vuhan şehrinde bulunan deniz ürünleri pazarından çıkışı sade bir tasarım diliyle görselleştirilmiştir. Görselde kahraman olarak balık pazarında çalışan elinde bıçak tutan bir pazarcının etleri hijyenik olmayan bir ortamda kesmesi ve covid-19'un yayılması sahnelenmiştir. Çalışmanın arka planında balık pazarının hijyenik olmadığını vurgulamak için kahverengi tonları kullanılmıştır (Görsel 42).

Görsel 6.1. Virüsün Vuhan Deniz Ürünleri Pazarında Ortaya Çıktığı Belirlendi (1.Sahne).

20 Ocak 2020: 20 Ocak'ta Çin'deki üçüncü ölüm vakası gerçekleşirken virüs Güney Kore'ye de sıçradı. Bir gün sonra ise aynı virüs bu kez ABD'de ve Avustralya'da tespit edildi. 23 Ocak'ta Singapur, 25 Ocak'ta Nepal ve Kanada, 27 Ocak'ta ise Sri Lanka'dan üst üste aynı sonucu açıklayan beyanlar gelirken 28 Ocak'ta Almanya, Tayvan ve Japonya gibi ülkeler de resmî olarak ülke içindeki temaslardan kaynaklanan ilk koronavirüs vakalarının gerçekleştiğini bildirdi. Ocak ayının son gününde Avustralya ve Birleşik Krallık da ilk vakaları bildirirken 1 Şubat'ta ise hastalığın Rusya, İspanya ve İsveç'e de sıçradığı tespit edildi (Yücel,2020).

İkinci illüstrasyonda virüsün çeşitli ülkelerdeki yayılma yoğunluğu veri haritası üzerinden görselleştirilmiştir. Çalışmada basılı veya dijital yayınlarda sıklıkla yer alan kabarcık haritası kullanılmıştır. Siyah bir zemin üzerinde duran dünya haritasında enfekte miktarı oranınca ölçeklenmiş kırmızı yuvarlaklar ilgili ülke üzerine yerleştirilmiştir (Görsel 43).

Görsel 6. 2. Çin'deki Virüs tüm Dünya'ya Yayılmaya Başladı (2.Sahne).

11 Şubat 2020 günü DSÖ yeni koronavirüs hastalığını resmî olarak “Kovid-19” ismiyle tanımladı. Aynı gün açıklanan verilere göre toplam koronavirüs vakası 45 bin 100 olurken bu vakaların 44 bin 653'ü Çin'de görülmüştü. Hastalıktan dolayı hayatını kaybedenlerin sayısı ise 1115 olmuştur (Yücel, 2020).

Görsel 44'de sisli bir şehir silüeti önünde 2 karakter gösterilmiştir. Bu karakterlerin üzerindeki kıyafetlerden virüsten korunmaya çalışan iki sağlık görevlisi olduğu anlaşılmaktadır. Hastalığın resmi adının belirlenmesiyle birlikte gündelik hayatımıza yerleşen bu manzarada iki görevlinin bir şehri koronavirüsten dezenfekte etmeye çalıştığı an görselleştirilmiştir. Virüsün neden olduğu kasvetli ve korku dolu ruh hali soluk, puslu ve hastalığı akla getirebilecek gri renk tonlarıyla aktarılmıştır. İllüstrasyonda yer alan 2 karakter beyaz kıyafeleriyle sağlık görevlisi olmalarının dışında, temizliği ve güveni temsil etmektedir.

Görsel 6. 3.. Hastalığın Resmi İsmi Covid-19 Olarak Tanımlandı (3.Sahne).

7 Mart 2020 gününe gelindiğinde ise koronavirüs nedeniyle ölen insanların sayısı dünya genelinde 3 bin 500'e, koronavirüs vakalarının sayısı 102 bine, virüsün görüldüğü ülke sayısı ise 90'a yükseldi (Yücel,2020).

Koronavirüs'ün dünyanın dört bir yanına yayılmış olması ve artık bütün dünya için tehdit oluşturması bu illüstrasyonda belirsiz bir mekanda bulunan 4 ana karakterle görselleştirilmiştir (Görsel 45). Çalışmada virüsün her yeri kapladığı fakat insanların halen salgının boyutunu anlamadıkları için tedbirsizce etrafta dolaştıkları ifade edilmiştir.

İllüstrasyonda gri ve sarı tonları ağırlıktadır, bu renk tonları virüsün ölümcül olduğunu temsil etmektedir. Virüsün şeffaf bir formu virüsün gözle görünmeyen fakat insandan çok şiddetli bulaşıcı bir tehdit olduğunu vurgulamak için çizilmiştir.

Görsel 6. 4. Koronavirüs Vakalarının Sayısı Dünya Geneline 102 Bine Ulaşmıştı (4.Sahne).

10 Mart 2020 günü koronavirüsün tespit edildiği ülkeler arasına Türkiye’de katıldı. 10 Mart’ı 11 Mart’a bağlayan gece saat 00.30’da Türkiye’deki ilk koronavirüs vakası resmen açıklandı. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca yaptığı basın toplantısında bir kişinin Kovid-19 testinin pozitif çıktığını, bu kişinin Avrupa’dan geldiğini ve kendisiyle birlikte yakınlarının da karantinaya alındığını duyurdu (Yücel,2020).

Koronavirüsün Türkiye’de tespit edildiğinin açıklandığı anın görselleştirildiği bu çalışmada gerçek hayattan bir sahne sadeleştirilerek aktarılmıştır. Sağlık bakanı Dr. Fahrettin Koca’nın televizyonda bu olayı açıkladığı an ve sonraki günlerde neredeyse her gün televizyona çıkıp vakaların sayısını belirttiği günler tek bir sahnede aktarılmıştır.

İllüstrasyon çalışmasında turkuaz ve mavi tonları ağırlıktadır. Bunun nedeni sağlık bakanın ana kahraman olarak görselde yer almasıdır. Turkuaz ve mavi renk tonları sağlığı, temizliği ve güveni temsil etmektedir ve vaka sayıları tablolarının rengidir.

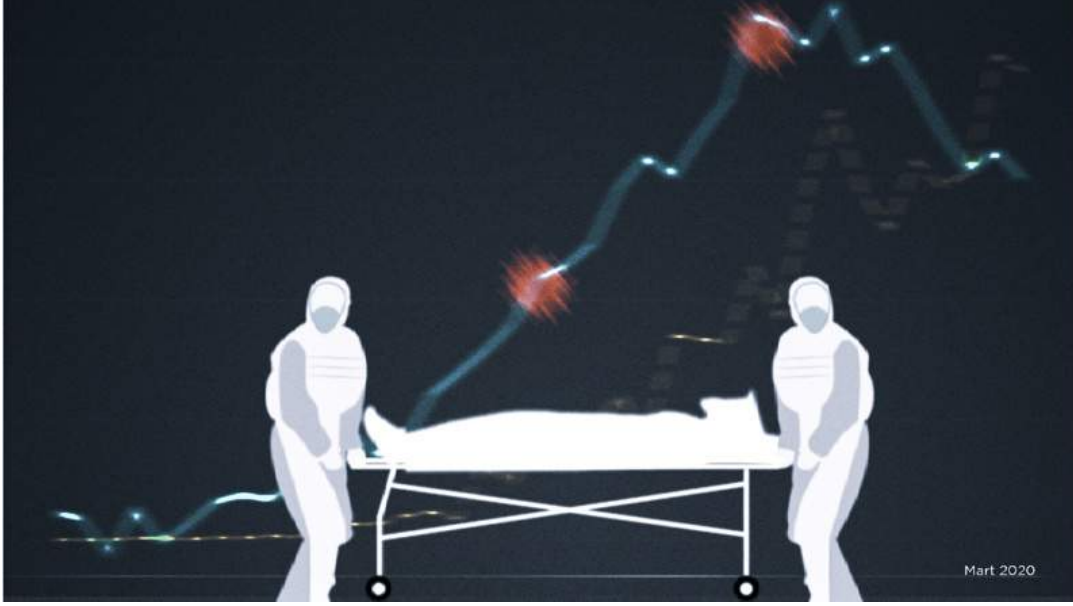
Ayrıca görselde arka planda yer alan tablolar vaka sayılarını temsil etmektedir, tabloların bulanık olmasındaki neden ilk vakanın ardından geçen süreyi ve sürekli tablodaki değişim ve artışı ifade etmektedir (Görsel 46).

Görsel 6. 5. Koronavirüs Türkiye’de Tespit Edilmiştir (5. Sahne).

19 Mart’ta İtalya, toplam ölüm sayısında Çin’i geride bırakarak koronavirüsün en çok can aldığı ülke durumuna geldi. İtalya’da 5 bin 322 yeni vaka tespit edildi ve bir günde 427 kişi hayatını kaybetti. Böylece 19 Mart itibarıyla İtalya’daki toplam ölüm sayısı 3 bin 405 oldu. Toplam vaka sayısı ise 41 bin 35 olarak açıklandı (Yücel,2020).

Görsel 47’de İtalya’nın Çin’i geçerek Koronavirüsün en çok can aldığı ülke olması 3 karakterle aktarılmıştır. 2 karakterin sağlık çalışanı oldukları hastalıktan korunmak için giydikleri korunma kıyafetleri ve taşıdıkları sedye ile tasvir edilmiştir. Karakterlerin hasta veya ölü bir hastayı taşıdıkları görünmektedir. Arka planda ise kovid ile alakalı bir grafik bulunmaktadır. İtalya’da yükselişe geçen ölüm oranları bu grafikte okuyucuya aktarılmıştır.

Görsel 6. 6.. 19 Mart'ta İtalya Toplam Ölüm Sayısında Çin'i Geride Bırakarak En Çok Can Kaybının Yaşandığı Ülke Oldu (6. Sahne).

*27 Mart günü İngiltere Başbakanı **Boris Johnson**'a yapılan covid-19 testinin pozitif çıktığı açıklandı. ABD'deki toplam vaka sayısı **100 bini** geçerken toplam ölü sayısı ise 1704 olarak açıklandı (Yücel,2020).*

Yedinci illüstrasyonun merkezinde sade bir dille çizilmiş İngiltere Başbakanı Boris Johnson bulunmaktadır. Boris Johnson'ın pozitif çıkan test sonucu sonrasında virüsün karakterden hızla yayıldığı bir sahne gösterilmiştir (Görsel 48).

Görsel 6. 7. Boris Johnson'a Yapılan Kovid-19 Testinin Pozitif Olduğu Açıklandı (7. Sahne).

30 Mart günü BM'den yapılan açıklamada insanlığın İkinci Dünya Savaşı'ndan beri yaşadığı en büyük kriz ile karşı karşıya olduğunu altı çizilirken salgın nedeniyle dünya ekonomisinin yüzde 1 küçülebileceği ifade edildi (Yücel, 2020).

Görsel 49'da haber içeriğinde belirtilen dünya ekonomisinin küçüleceği ve büyük bir ekonomik kriz yaşanacağı vurgulanmıştır. İllüstrasyon çalışmasında bu olay tek bir karakter ve grafik unsurlarla görselleştirilmiştir. İllüstrasyonun tam odak noktasında yer alan karakterin bir kutu taşıdığı görülmektedir. Bu kutu genellikle taşınan veya işten çıkarılan insanların ofis eşyalarını koyduğu karton kutulardan biridir. Karakterin kıyafetleri takım elbisedir ve sahne ışıkları ona yönelmiştir.. Bu detaylardan okuyucu ekonominin küçülmesiyle işsiz kalan veya kalacak olan insanların tasvir edildiğini anlayabilir. Ayrıca, karakterin üzerinden geçen grafik çizgisi ekonomik göstergelerin hızla düşüşe geçtiğine işaret etmektedir. Grafiğin kırılım yerlerinde virüs sembolleri kullanılarak ekonominin kötüye gidiş sebebinin Covid-19 olduğu vurgulanmıştır. Arka planda ve illüstrasyonun tamamında yer alan koyu renk tonları büyük bir krizi ve depresyonu temsil etmektedir.

Görsel 6. 8. Salgın Nedeniyle Dünya Ekonomisinin Yüzde 1 Küçülebileceği İfade Edildi (8. Sahne).

Türkiye ise vaka artış hızının en yüksek olduğu ülkelerden biri olarak öne çıkıyor. 8 Nisan günü ilk kez bir günde 4 binden fazla yeni vakanın tespit edildiği Türkiye’de son 10 günde toplam 33 bin 498 vaka tespit edilirken toplam vaka sayısı da 47 bin 29’a yükseldi. Aynı süre zarfında ölü sayısı da 792 kişi arttı. 10 Nisan günü Türkiye’deki toplam ölü sayısı bin 6’ya ulaştı ve böylece Türkiye dünya genelinde koronavirüs nedeniyle bin kişiden fazla insanın hayatını kaybettiği on üçüncü ülke oldu. Aynı akşam Türkiye’de koronavirüsün yayılma hızını düşürmek amacıyla 30 büyükşehir ve Zonguldak’ta hafta sonunu kapsayacak iki günlük sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Böylece 2000 yılındaki nüfus sayımının ardından ilk kez 30 büyükşehrin tamamını kapsayan bir sokağa çıkma yasağı gerçekleştirilmiş oldu (Yücel,2020).

Görsel 50’de Türkiye’de gerçekleşen sokağa çıkma yasağı dolaylı bir anlatımla görsel hikayeye dönüştürülmüştür. Mekan olarak bir apartman anlatılırken, karakterler o apartmanın sakinleridir. 11 insan ve bir kedinin yer aldığı görselde, sokağa çıkma yasağında evlerinden dışarı bakan insanlar görselleştirilmiştir.

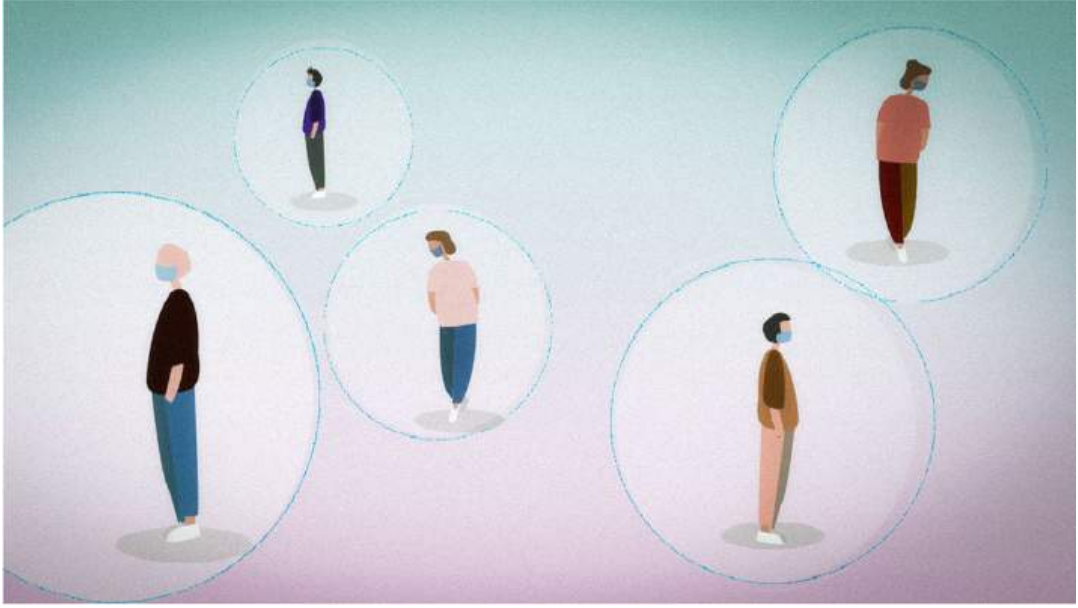
Görsel 6. 9. 10 Nisan Günü Türkiye’de Sokağa Çıkma Yasağı İlan Edildi (9. Sahne).

10 Nisan günü dünya çapında koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı da 100 bini aşarak 103 bin 56 oldu. Bu ölümlerin 60 binden fazlası Nisan ayının ilk 10 günü içinde meydana geldi. Yine toplam 1 milyon 710 bin vakanın yarısından fazlası da aynı dönemde tespit edildi (Yücel,2020).

İllüstrasyon serisi, yeni normal olarak belirtilen maskeli ve mesafeli insanların görüldüğü bir sahne ile son bulmaktadır. 5 karakterden oluşan görsel hikayede karakterlerin her birinin kendi kişisel balonları içinde olduğu birbirleriyle mesafelerini koruduğu ve maske taktıkları görünmektedir. 10 Nisan günü dünya genelinde koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden insanların sayısı 103 bin kişi olarak belirtilmesiyle insanların daha dikkatli mesafeli ve maskeli yeni hayatları sade bir çizim diliyle okuyucuya aktarılmıştır (Görsel 51).

Bu çalışmada artık insanların virüsle yaşamayı öğrendikleri yeni normal hayatları anlatılmıştır. İllüstrasyonda kullanılan mavi, beyaz, pembe tonları sosyal mesafeyi

koruyan ve maske takan insanların tedbirlerle virüsten korunabileceklerini ifade etmektedir.

Görsel 6. 10. Koronavirüs Zaman Çizelgesi (10. Sahne).

SONUÇ

Geçmişten günümüze illüstrasyonlar çocukluktan yetişkinliğe kadar hayal gücünün, zihnin gelişmesinde ve kelimelerin daha kolay algılanmasında önemli bir yere sahiptir. Özellikle yayın illüstrasyonları bir habere, hikayeye veya makaleye derinlik katma, hayalgücünün dahil edilmesi ve bir mesajın iletilmesi açısından çok önemlidir. İnsan beyninin çalışma sistemi göz önüne alındığında bir görsel imgenin metinden daha hızlı algılanması ve bellekte daha uzun kalması doğaldır.

Tezde yapılan araştırmalar ve incelemeler, yayın illüstrasyonlarının okuyucu ve metin arasında önemli birer bağlayıcıyı olduğunu bu sayede etkileşimin arttığını göstermektedir. İnsan beyninin metinler yerine görüntüleri daha çabuk algılayıp özümsemesi literatürlerin incelenmesiyle açıklanmıştır. Araştırmalar sonucunda üretilecek olan yayın illüstrasyonu uygulamasının fazla ayrıntı gerektirmeyen, minimal ilkelere dayanarak oluşturulan tasarımlar olmasına dikkat edilmiştir. Bunun nedeni minimal dilde bir yayın illüstrasyonunun algıyı kolaylaştırdığı ve daha etkileyici olduğunu kanıtlanmaktadır. Bu bağlamda yapılan araştırmalar ve örneklerin incelenmesi sonucunda görsel hikaye anlatımı yapan illüstrasyon serisi sunulmuştur.

Uygulama hazırlanırken haber içeriğinin kilit noktaları dikkate alınmıştır ve içerikten göze çarpan kısımlar ve mesajları okuyucuya iletmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışma hazırlanırken günümüz yayın illüstratörlerinin tarzları incelenerek görsel hikaye anlatımı açısından farklı bir sadelikte, negatif alanın etkili kullanımıyla haberin okuyucuyla etkileşime geçmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, uygulama projesiyle birlikte araştırmada edinilen bilgi, yayın illüstrasyonlarının birer görsel hikaye anlatıcısı olduğunu göstermektedir.

Günümüzde hızla artan dijital imkanlar, her alanda olduğu gibi, yayın illüstrasyonlarında da işlevini ve bilgi aktarımındaki gücünü olumlu yönde etkilemiştir. Gazete ve dergilerin basılı ve dijital platformlarında, görsel kullanımının artması, okuyucunun bilgiye ulaşabilmek için görseli anlamlandırma ve yorumlama becerilerini geliştirmektedir. Buna bağlı olarak yayın illüstrasyonları, bilgi içeren haber veya makalelerinin karmaşık yapıdan uzaklaşmasına ve daha açık biçimde algılanmasına olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda iletişimin en önemli parçası olan hikaye anlatımı ve görsel hikaye anlatımı kavramlarından faydalanmaktadır. Bu anlamda yayın illüstrasyonları, sadece bir görsel değil, çeşitli derinlikte taşıdığı bilgiyi aktarabilen, anlatımı zenginleştiren ve ifadeyi güçlendiren görsel bir anlatıdır.

KAYNAKÇA

- Akalan, G. (2000). *Gravür*. Ankara: Kaleseramik Sanat Yayınları
- Başaran, M. (2010). *Öğretim Kademesine Göre Öğrencilerin Hikaye Unsurlarına İlişkin Beklentileri*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Boas, A. (2020). Det populære valg, <https://www.weekendavisen.dk/2020-17/ideer/det-populaere-valg>, Erişim Tarihi: 04.07.2020
- Caldwell, C. & Zappaterra, Y. (2014). *Editorial Design*. Laurance King Publishing Ltd, London
- Campoamor, D. (2020). *My Partner Works in Amazon Warehouse. I'm Worried and Proud*. <https://www.nytimes.com/2020/04/02/parenting/coronavirus-amazon-worker-family-life.html?auth=login-email&login=email>, Erişim Tarihi: 11.09.2020
- Chen, W. ve Zhuozuo H. (2013) *The Analysis of the Influence and Inspiration of the Bauhaus on Contemporary Design and Education*. Shanghai University of Engineering Science, Zhongyuan University of Technology, Zhengzhou, China.
- Dağ, S. (2012). *Basın Yayın İllüstrasyonu (Editorial)*. Alternatif Yayıncılık, İstanbul.
- Danisworo, D. (2002). *Structure of Visual Storytelling and Graphic Design*. Rochester Institute of Technology.
- Dewidar Khaled, M. (2018). *Art Nouveaux Style (1890-1910)*, Ain Shams University, Mısır.
- Dujmovic, M. (2006). *Storytelling As a Method of Efl Teaching. (1890-1910)*, Ain Pergendira Journal, 3, 111-126
- Greenberg, J. (2002). Framing and temporality in political cartoons: a critical analysis of visual news discourse. *Canadian Review of Sociology and Anthropology*, 39(2): 181-198.
- Gönüllü, A. (2018). *Editorial İllüstrasyonun Düzlem Değiştirilmesi: İskambil Kartları*. Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresi, Kocaeli
- Gareeva, A. (2011) *Russian Constructivism*, University of Sidney, Avustralya.
- Goldman, R. (2007). Digital Art: Illustration. Retrieved from: articlesbase.com/programming-articles

- Gülgün, A. (2008), Görsel Okuryazarlık ve Öğretim Teknolojisi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık 2008. Cilt:V, Sayı:II, 74-102
- Hahn, O. & Staph, F. (2018). Digital Data, Visual Analytics Investigative, and Innovative Methodologies Journalism in International Reporting, Springer Nature Switzerland AG^{[1][2]}
- Haven, Kendall F. (2000). *Super Simple Storytelling*. Englewood, CO: Teacher Ideas Press.
- Hyerle, D. (2000). Thinking maps: Visual tools for activating habits of mind. A.L. Costa & B. Kallick (Eds.). Alexandria, VA: ASCD
- Harris, M. (2017). <https://www.digitalartsonline.co.uk/news/illustration/anna-parinis-colourful-illustrations-depict-ups-downs-everyday-life/> Erişim Tarihi: 28.04.2020
- Hoogslag, N . (2014). On the Persistence of Modern Modest Medium vol1 The Role of Editorial Illustration in Print and Online Media, The Royal College of Art, London
- Hladikova, H. (2015). Childrens Book Illustrations: Visual Language of Picture Books CRIS: Bulletin of the Centre for Research and Interdisciplinary Study
- Kan, E. (2011), Cover Story Erasing Osama, <https://www.newyorker.com/news/news-desk/cover-story-erasing-osama> Erişim Tarihi: 15.06.2020
- Karayel, E. (2018), *İllüstrasyon ve Karikatür İlişkisi Üzerine*, <http://www.donquichotte.org/content/view/6905/68/lang,tr/> Erişim Tarihi: 29.05.2020
- Kiefer, B. (2009), *Charlotte Huck's Children's Literature*, 10TH edn. Boston: MCGRAW-HILL Higher Education.
- Klass, P. (2017). *Is a Teen Depressed, or Just Moody?* <https://nytimes.com//2017/02/13/well/family/teenagers-depression.html>. Erişim Tarihi: 25.04.2020
- Knaflic, C. (2015). *Storytelling with Data: A data visualization guide for business professionals*. John Wiley & Son, Inc. Hoboken, New Jersey. B.
- Mateus, S. (2016). Political Cartoons as communicative weapons – the hypothesis of the “Double Standard Thesis” in three Portuguese cartoons, Madeira University
- McCloud, S.(1994). *Understanding Comics: The Invisible Art*. Harper Perennial, New York.
- Mouly, F.(2019). Cover Story: John W. Tomac's “Liberty's Flameout” <https://www.newyorker.com/culture/culture-desk/cover-story-2017-02-13> Erişim Tarihi: 07.05.2020
- Mouly, F.(2019) Anna Parini's “A New Leaf” <https://www.newyorker.com/culture/cover-story/cover-story-2019-01-14> Erişim Tarihi: 20.06.2020

- Onursoy, S. (2017) *Türk Gazetecilik Kültüründe İllüstrasyon: Dersaadet Gazetesi İllüstrasyonlarına Göstergibilimsel Bir Yaklaşım*, Cilt:5, 2.Sayı, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi.
- Özkent, B. (2020). <https://medium.com/@borazkent/haddini-a%C5%9F-hikayeleri-28-christoph-nimeann-d3139837895b> Erişim Tarihi: 28.04.2020
- Pine, D.W. (2019). The Story Behind TIME's Christchurch Cover. <https://time.com/5555338/new-zealand-mosque-time-cover/> Erişim Tarihi: 01.09.2020
- Ursell, M. (2013). *Illustrating Children's Books*. Ramsbury: Marlborough Publishing. The Crowood Press Ltd.
- Rose, G. (2001). *Visual Methodologies*. London: Sage Publication. [11 SEP]
- Sietsma, T. (2020). The New Order. <https://www.washingtonpost.com/magazine/2020/04/23/restaurants-matter-reasons-more-than-dinner-posts-food-critic-what-were-danger-losing/?arc404=true>, Erişim Tarihi: 07.05.2020
- Smith, E. (2019). Malika Favre. <https://medium.com/@eleanorksmith98/malika-favre-7d184c1849df>, Erişim tarihi: 28.04.2020
- Shin, C.(2011). <https://www.businessinsider.com/christoph-niemann-new-yorker-cover-nuclear-japan-2011-3> İzlenme tarihi 28.04.2020
- Vanden-Eynden, D.(2014). Storytelling in EGD: The Ancients Started It All. <http://www.metropolismag.com/ideas/arts-culture/storytelling-in-egd-the-ancients-started-it-all/>
- Yücel, O. (2020). Koronavirüs Zaman Çizelgesi. <https://medyascope.tv/2020/06/29/koronavirus-zaman-cizelgesi-ne-zaman-ortaya-cikti-nasil-yayildi-onemli-tarihler-nelerdi-yeni-yeni-yeni-2-yeni-yeni/> Erişim tarihi: 07.05.2020
- Williams, M.(2007). *Basic Illustration 03: Text and Image*. Ava Publishing SA, Switzerland.
- Zeegen, L. (2005) *The Fundamentals of Illustration*. Ava Publishing SA, Switzerland

EKLER

EK1

Koronavirüs Zaman Çizelgesi: Ne zaman ortaya çıktı? Nasıl yayıldı? Önemli tarihler nelerdi? (Yücel, 2020)

Yaklaşık üç ay önce Çin’de ortaya çıkan yeni koronavirüs kısa süre içinde bütün dünyaya yayıldı ve bütün toplumların hayatını değiştirdi. Peki koronavirüs salgını nasıl ortaya çıktı? Hangi aşamalardan geçti ve önemli tarihler nelerdi? Kronolojik olarak olayları hatırladığımız derleme haberimizde bu soruların cevaplarını aktarıyoruz.

İlk vaka 2019 yılının son günlerinde Çin’in Vuhan kentinde ortaya çıkmıştı. Hastalığın ilk başta zatürre olduğu zannedilmişti. Çinli yetkililer ilk olarak 31 Aralık 2019 günü Çin’in 11 milyon nüfusa sahip kenti Vuhan’da 41 kişide zatürre benzeri bir hastalık olduğunu bildirmişti. Ancak daha sonra bunun zatürreye neden olan bir virüs olmadığı anlaşıldı. Yeni bir virüsten kaynaklandığı belirlenen hastalık hızla yayılmaya başladı.

ABD Hastalık Koruma ve Korunma Merkezi, 1 Ocak 2020’de yaptığı açıklamada virüsün Vuhan’daki bir deniz ürünleri pazarından kaynaklanıyor olabileceğini açıklarken hemen akabinde bu pazar kapatıldı. 3 Ocak günü Vuhan’a gelen ve Vuhan’dan giden yolculara havaalanlarında sağlık kontrolleri uygulanmaya başlandı. İki gün sonra Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bir açıklama yaparak Çin’e seyahatleri durdurmaya gerek olmadığını söyledi.

7 Ocak 2020’de Çinli yetkililer sözkonusu virüsün zatürreye neden olan bir virüs olmayıp yeni bir virüs çeşidi olduğunu resmen açıkladı. Doğrudan solunum yollarını etkileyen bu virüsün ismi 2019-nCoV olarak açıklandı. Bu yeni virüs de tıpkı SARS ve MERS gibi koronavirüs familyasındandı.

11 Ocak 2020 tarihinde ise hastalık yüzünden gerçekleşen ilk ölüm haberi geldi. 27 Aralık günü Vuhan'daki bir hastaneye kaldırılan 61 yaşındaki bir Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşı hayatını kaybetti.

Virüs Çin sınırlarını aşıyor

13 Ocak günü Tayland hükümeti Vuhan'dan ülkelerine gelen Çinli bir kadında da koronavirüs çıktığını duyurdu. 15 Ocak günü ise Japonya da ülkesindeki ilk koronavirüs vakasını doğruladı. Böylece koronavirüs vakaları artık Çin sınırını aşmaya başladı. 20 Ocak'ta Çin'deki üçüncü ölüm vakası gerçekleşirken virüs Güney Kore'ye de sıçradı. Bir gün sonra ise aynı virüs bu kez ABD'de ve Avustralya'da tespit edildi.

22 Ocak'ta hastalıktan dolayı Çin'de ölenlerin sayısı 17'ye, toplam vaka sayısı da 547'ye ulaşınca Vuhan kentinin geçici bir süreliğine ulaşımına kapatıldığı duyuruldu. DSÖ ise 23 Ocak günü gerçekleştirdiği toplantıda salgının henüz "uluslararası kamu sağlığı acil durumu" ilan edilecek noktaya gelmediğini bildirdi.

30 Ocak günü ABD ülke içindeki temaslardan kaynaklanan ilk koronavirüs vakasını açıklarken DSÖ, Çin dışında 18 ülkede 98 vaka tespit edildiğini ancak hayatını kaybeden olmadığını açıkladı. Aynı gün İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan basın toplantısında DSÖ Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, küresel ölçekte acil durum ilan edildiğini açıklarken bunun nedeninin "Çin'de değil, diğer ülkelerde yaşananlar" olduğunu söyledi ve asıl endişenin virüsün sağlık sistemleri zayıf ülkelere yayılması olduğunu belirtti.

Aynı gün Çin'de koronavirüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 213'e ulaştı. Ocak ayı sonuna doğru pek çok ülke kendi sınırları içinde de koronavirüs vakalarının görülmeye başladığını açıkladı. 23 Ocak'ta Singapur, 25 Ocak'ta Nepal ve Kanada, 27 Ocak'ta ise Sri Lanka'dan üst üste aynı sonucu açıklayan beyanlar gelirken 28 Ocak'ta Almanya, Tayvan ve Japonya gibi ülkeler de resmî olarak ülke içindeki temaslardan kaynaklanan ilk koronavirüs vakalarının gerçekleştiğini bildirdi.

Ocak ayının son gününde Avustralya ve Birleşik Krallık da ilk vakaları bildirirken 1 Şubat'ta ise hastalığın Rusya, İspanya ve İsveç'e de sıçradığı tespit edildi.

Hemen akabinde pek çok ülke katı sınır önlemleri almaya başlarken Vuhan'da yaşayan insanlar kendi ülkelerine dönmeye başladı. 31 Ocak günü 32 Türkiye vatandaşını taşıyan TSK'ya ait tahliye uçağı da Vuhan'dan Türkiye'ye dönmek üzere yola çıktı.

Şubat ayı: Çin dışından ilk ölüm haberleri gelmeye başlıyor

2 Şubat'ta ise Çin dışında koronavirüs nedeniyle gerçekleşen ilk ölüm yaşandı. Filipinler'de 44 yaşındaki bir kişi, koronavirüs nedeniyle hayatını kaybederken DSÖ, Çin'in Vuhan şehrinden geldiğı belirtilen bu kişinin virüsü Filipinler'e gelmeden önce kaptığını açıkladı. Ocak ortasından bu yana dramatik bir artış yaşanan koronavirüs vakalarında Çin'de hastalıktan ölenlerin sayısı 5 Şubat 2020 tarihinde 563'e yükselirken enfekte olmuş kişi sayısı 28 bin olarak açıklandı. Virüs aynı gün Belçika'da da ortaya çıkarken Avrupa'da tespit edilen vaka sayısı 30'a yükseldi.

7 Şubat günü ise koronavirüs salgını ile ilgili ilk uyarıları yapan ve çalıştığı hastanede kendisi de virüsü kaptan doktor Li Venliang'ın hayatını kaybettiğı duyuruldu. Li Venliang hastalık ortaya çıktığında bunun yeni bir virüs tipi olduğunu ve ciddi bir salgın haline gelebileceğini açıklamak istediğı için Çin polisi tarafından tehdit edilmiş ve hakkında "dedikodu yaymak" suçlamasıyla soruşturma açılmıştı.

8 Şubat günü ise ABD'nin Pekin Büyükelçisi'nden gelen açıklamaya göre Vuhan'da bulunan bir ABD vatandaşı aynı hastalıktan dolayı hayatını kaybetti. Böylece ilk kez Çin sınırları içinde başka bir ülkenin vatandaşı koronavirüs sebebiyle yaşamını yitirmiş oldu.

Kovid-19, SARS'ı geride bırakıyor

9 Şubat'a gelindiğinde koronavirüs toplam 813 kişinin ölümüne yol açarken SARS'ı geride bıraktı. 2002 ve 2003 yılları arasında 8 bin kişide görülen SARS toplam 774 kişinin ölümüne neden olmuştu. 9 Şubat itibarıyla ölen kişilerden 811 Çin'de, biri Hong Kong'da, biri ise Filipinler'de hayatını kaybetmişti.

11 Şubat günü DSÖ yeni koronavirüs hastalığını resmî olarak “Kovid-19” ismiyle tanımladı. Aynı gün açıklanan verilere göre toplam koronavirüs vakası 45 bin 100 olurken bu vakaların 44 bin 653’ü Çin’de görülmüştü. Hastalıktan dolayı hayatını kaybedenlerin sayısı ise 1115 olmuştur.

Avrupa’daki ilk ölüm vakası

14 Şubat günü Fransa’da bulunan Çinli bir turist koronavirüs nedeniyle hayatını kaybederken bu, Avrupa’da salgın nedeniyle gerçekleşen ilk ölüm vakası olarak kayıtlara geçti. Aynı gün Mısır hükümeti virüsün kendi ülkelerinde ortaya çıktığını duyurdu ve böylece virüs Afrika kıtasına da sıçramış oldu.

16 Şubat’ta toplam vaka sayısı **69 bin 186’ya** ulaşırken bu vakaların **68 bin 500’ü** Çin’de tespit edilmişti. Aynı gün Tayvan hastalık dolayısıyla ilk ölüm vakasını raporlarken böylece Çin dışında gerçekleşen ölüm sayısı dörde, toplam ölüm sayısı ise 1669’a yükseldi.

19 Şubat günü toplam ölüm sayısı 2 bini aşarken Çin’de tedavi olup iyileşenlerin sayısı yeni vaka sayısını ilk kez geride bıraktı. 1824 kişi iyileşirken 1749 kişiye Kovid-19 teşhisi kondu. Böylece ilk kez iki gün üst üste Çin’de yeni tespit edilen toplam vaka sayısı 2 binin altında kaldı.

20 Şubat’ta Güney Kore ilk, Hong Kong ise ikinci ölüm vakasının gerçekleştiğini duyurdu. İran ise ilk vakaların görüldüğünü doğrularken aynı gün içinde İran’dan iki ölüm haberi geldi.

Bir ay önce: Çin’de 75 bin 400, İtalya’da ise yalnızca 4 vaka vardı

Bugünden yaklaşık bir ay önce, 21 Şubat tarihinde ise toplam ölüm sayısı 2 bin 247 idi. Tespit edilen vaka sayısı 76 bine yükselirken bu vakaların 75 bin 400’ü Çin’de tespit edilmişti. Güney Kore’deki vaka sayısı 204’e tırmanırken, ABD’de 16, bugünlerde büyük bir facia yaşayan İtalya’da ise yalnızca dört vaka vardı. Bir gün sonra İtalya’da 16 yeni vaka daha tespit edildi ve toplam hasta sayısı 20’ye yükselirken koronavirüsten kaynaklanan ilk ölüm de 22 Şubat günü yaşandı.

24 Şubat günü sona erdiğinde İtalya, toplam vaka sayısının 229, ölüm sayısının ise 7 olduğunu açıkladı. İran'da hastalığın yayıldığı Kum şehri milletvekili ve Sağlık Bakanı arasında vaka ve ölüm sayısına dair çelişkili ifadeler verilirken Suudi Arabistan, Kuveyt, Irak, Türkiye ve Afganistan, İran ile olan sınırlarını kapattı. Kuveyt ve Bahreyn ülkedeki ilk Kovid-19 vakalarını doğruladı. İsrail'de ise ikinci koronavirüs vakası tespit edildi. 25 Şubat'ta Cezayir koronavirüsün görüldüğü ikinci Afrika ülkesi oldu. Brezilya ve İsviçre ilk vakaları açıkladılar. İran Sağlık Bakanı da koronavirüse yakalanırken ülkedeki vaka sayısı 95'e, ölüm sayısı ise 16'ya yükseldi. Ertesi gün ise Türkiye'nin komşusu Yunanistan'da ilk koronavirüs vakası ortaya çıktı.

27 Şubat günü ilk kez bir kişi ikinci kez koronavirüse yakalandı. Japonya vatandaşı bir kadın ocak ayı sonunda yakalandığı hastalığı şubat başında atlatmasına rağmen koronavirüs testi yeniden pozitif çıktı. Estonya, Danimarka, San Marino ve Hollanda ilk vakaların tespit edildiğini açıkladı.

28 Şubat günü Güney Kore'de 315 yeni vaka görülürken İran'daki ölüm sayısı 34'e çıktı. 29 Şubat'a gelindiğinde ise İtalya Avrupa'da virüsün en hızlı yayıldığı ülke konumuna geldi. Ülkedeki toplam vaka sayısı bini geçerken koronavirüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 29'a yükseldi. Aynı gün ABD de 50 yaşındaki bir vatandaşının koronavirüs yüzünden öldüğünü ilan etti. Bu aynı zamanda ABD'de Kovid-19 kaynaklı ilk ölüm olarak kayda geçti.

Mart ayı: Koronavirüsün yeni merkezi: Avrupa

DSÖ 1 Mart günü yaptığı açıklamada koronavirüsün mart ayına kadarki gelişim sürecini özetledi. Verilen istatistiklere göre hastalık küresel çapta 50'den fazla ülkede görülmüştü. Toplam vaka sayısı 85 bin 400, ölüm sayısı ise 2 bin 900'ü bulmuştu. Çin'in ardından en fazla vaka Güney Kore'de görülmüştü. 3 bin 730 vakanın bildirildiği Güney Kore'de koronavirüs dolayısıyla hayatını kaybeden insanların sayısı 21'di.

1 Mart itibarıyla İran'daki vaka sayısı 978, ölüm sayısı 54 olarak açıklanmıştı. ABD'de bir ölü ve 71 vaka vardı. Hastalık Avrupa'da da hızla yayılırken Fransa'daki hasta sayısı 100'e yükselmiş, iki kişi de hayatını kaybetmişti. Virüs Avrupa'da en büyük darbeyi İtalya'ya vurmuştu. 1 Mart itibarıyla toplam vaka 1700, ölen kişi sayısı ise 29 olmuştu.

3 Mart'a gelindiğinde İran virüsün hapishanelere yayılmasını engellemek için 54 bin mahkûmu geçici olarak serbest bıraktı. ABD'deki toplam ölüm sayısı 9'a yükselirken İtalya'daki toplam ölüm sayısı ise 77'ye tırmandı. DSÖ aynı gün yaptığı açıklamada Kovid-19 virüsünün öldürme oranının yüzde 3.4 olduğunu duyurdu.

6 Mart günü Slovakya, Bosna-Hersek, Kolombiya, Peru ve Togo ülkelerindeki ilk koronavirüs vakalarını açıkladı. ABD'deki toplam vaka sayısı 329'a, Almanya'daki ise 534'e yükseldi.

Güney Kore'de tespit edilen hasta sayısı ise 6 bin 593 oldu. İtalya'daki ölüm sayısı 197'ye yükseldi. İngiltere, İsviçre ve Hollanda'da ise koronavirüs kaynaklı ilk ölümlerin yaşandığı duyuruldu.

7 Mart gününe gelindiğinde ise koronavirüs nedeniyle ölen insanların sayısı dünya genelinde 3 bin 500'e, koronavirüs vakalarının sayısı 102 bine, virüsün görülüşü ülke sayısı ise 90'a yükseldi.

İtalya karantina altında: İki haftada yaklaşık 40 bin yeni vaka

8 Mart günü İtalya'nın kuzeyi, başta Lombardiya bölgesi olmak üzere karantinaya alındı. İtalya'daki ölüm sayısı 366'ya çıktı. Bir gün sonra ise İtalya Başbakanı Giuseppe Conte bütün ülkenin karantinaya alındığını ilan etti. Bu karar alındığı gün İtalya'daki ölüm sayısı 463, toplam vaka sayısı ise 9 bin 172 olarak ilan edildi.

10 Mart günü dünya genelinde gerçekleşen toplam ölüm sayısı 4 bini geçti. İspanya'da görülen koronavirüs vakalarında büyük bir artış yaşanırken 1695 hasta tespit edildi ve koronavirüs kaynaklı ölümlerin sayısı 35'e yükseldi.

İtalya'da ise bir gün önceye kıyasla ölüm oranı yüzde 36 arttı. Ölü sayısı 631'e yükselirken tespit edilen vaka sayısı ise 10 bin 149'a çıktı.

10 Mart günü koronavirüsün tespit edildiği ülkeler arasına Türkiye de katıldı. 10 Mart'ı 11 Mart'a bağlayan gece saat 00.30'da Türkiye'deki ilk koronavirüs vakası resmen açıklandı. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca yaptığı basın toplantısında bir kişinin Kovid-19 testinin pozitif çıktığını, bu kişinin Avrupa'dan geldiğini ve kendisiyle birlikte yakınlarının da karantinaya alındığını duyurdu.

11 Mart günü ABD Başkanı Donald Trump, koronavirüs nedeniyle Avrupa seyahatlerinin en az 30 günlüğüne sınırlandırıldığını duyurdu. Katar 238 yeni vaka tespit edildiğini duyururken İspanya ise vaka sayısının 2 bin 277'ye, ölüm sayısının ise 55'e çıktığını açıkladı.

İrlanda, topraklarında ilk kez koronavirüs nedeniyle bir kişinin hayatını kaybettiğini ilan ederken Küba da ilk kez kendi ülkesindeki bir kişinin Kovid-19 testinin pozitif çıktığını bildirdi. DSÖ ise yeni tip koronavirüsü "küresel salgın" olarak ilan etti.

12 Mart'a gelindiğinde İsveç, Yunanistan, Avusturya, Polonya, Cezayir ve Norveç koronavirüs nedeniyle ilk kez kendi ülkelerinde ölüm yaşandığını açıkladı.

İtalya'da virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı bini geçerken İngiltere'deki vakalarda bir günde yüzde 30'luk artış yaşandı ve vaka sayısı 590 oldu. Hükümet danışmanı Patrick Vallance salgının 10 ila 14 hafta sonra en yüksek dereceye ulaşacağını tahmin ettiğini söyledi. Çin Halk Cumhuriyeti sağlık danışmanlarından Zhong Nanshan ise ülkelerin sert tedbirler almaları halinde salgının haziran ayında sonlanabileceğini belirtti.

12 Mart günü aynı zamanda dünyaca ünlü aktör Tom Hanks ve eşi Rita Wilson'ın Kovid-19 testlerinin pozitif çıktığı açıklandı. İspanya'da iki bakanda koronavirüse rastlanırken kendini karantinaya alan Kanada Başbakanı Justin Trudeau'nun eşi Sophie Trudeau'nun da koronavirüse yakalandığı belirtildi.

Doğu Asya'da hastalığın yayılma hızı düşüyor

13 Mart günü Güney Kore ilk kez iyileşen hasta sayısının yeni vakalardan fazla olduğunu duyurdu. 14 Mart'ta DSÖ, Avrupa'nın salgının yeni merkezi haline geldiğini açıkladı. ABD ise "ulusal acil durum" ilan etti. Avustralya toplu etkinlikleri iptal ederken Kuveyt alışveriş merkezlerinin kapatıldığını ilan etti. Danimarka'da koronavirüs kaynaklı ilk ölüm gerçekleşti ve ülkenin sınırları bir ay boyunca bütün yabancılara kapatıldı. Mısır'da ise okulların ve üniversitelerin en az iki hafta kapatılmasına karar verildi.

15 Mart'ta İspanya Başbakanı Pedro Sanchez'in eşi Begona Gomez'in de koronavirüse yakalandığı duyuruldu. ABD Başkanı Donald Trump'ın yaptırdığı Kovid-19 testi ise negatif çıktı. ABD'deki ölüm sayısı 57 olurken toplam vaka sayısı 2 bin 900'ü aştı. Fransa'da ise bir

günde 36 kişi öldü ve ölen kişi sayısı 127 olurken tespit edilen toplam vaka sayısı 5 bin 423'e yükseldi.

İspanya'da bir günde 2 bin yeni vaka tespit edildi. Böylece vaka sayısı beş gün içinde yaklaşık 5 bin 300 artmış oldu. Ölüm sayısı ise bir günde 100 kişi artarak 288'e çıktı. Gün sonunda küresel çapta toplam ölüm sayısı 6 bin 500 olurken vaka sayısı 169 bin, tedavi olup iyileşen kişilerin sayısı ise 77 bin olarak açıklandı.

16 Mart'a gelindiğinde Türkiye'deki toplam vaka sayısı 18'e çıktı. İspanya'daki vaka sayısı 8 bin 744'e yükselirken İran'daki ölüm sayısı 853 oldu.

Fransa bir gün içinde 21 vatandaşının hayatını kaybettiğini açıklarken ülkede koronavirüs dolayısıyla gerçekleşen toplam ölüm sayısı 148 oldu. Portekiz ise ilk kez kendi vatandaşlarından bir kişinin koronavirüs yüzünden hayatını kaybettiğini açıkladı.

AB sınırlarını kapatıyor

AB, kendi coğrafyasının sınırlarını üçüncü ülke vatandaşlarına kapattığını açıklarken Brezilya da resmî olarak koronavirüs kaynaklı ilk ölümün gerçekleştiğini ilan etti.

17 Mart günü ABD'de 1748 yeni vaka tespit edilirken 23 ölüm meydana geldi.

İspanya'da 3 bin 255 yeni vaka ve 233 ölüm gerçekleşirken İtalya'da ise 3 bin 526 yeni vaka ve 345 ölüm yaşandı. İngiltere 407 yeni hasta teşhis ederken 16 ölüm gerçekleştiğini duyurdu. Almanya'da 857 yeni vaka görülürken 4 kişi daha koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti. 18 Mart'ın ilk dakikalarında Türkiye'de koronavirüs kaynaklı ilk ölümün yaşandığını açıklayan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, hayatını kaybeden yurttaşın 89 yaşında olduğunu duyurdu. Türkiye'deki toplam vaka sayısı ise 98 oldu. 18 Mart itibarıyla koronavirüs kaynaklı ölüm sayısı tüm dünyada 7 bin 900'e yükseldi, Toplam vaka sayısı 198 bin olurken tedavi olup iyileşenlerin sayısı ise 81 bin oldu. Karadağ'da da koronavirüsün tespit edilmesiyle virüs bütün Avrupa'ya yayılmış oldu.

Virüsün çıktığı yer olan Vuhan'da ilk kez iki gün üst üste sadece birer yeni vaka tespit edildi. Ülke genelinde ise 18 Mart günü boyunca sadece 13 yeni vaka saptandı.

Avrupa Yayın Birliği 65. Eurovision Şarkı Yarışması'nı iptal ederken Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) salgın nedeniyle dünya genelinde yaklaşık 25 milyon insanın işini kaybedebileceğini duyurdu. İran'da ise 103 yaşında bir kadın koronavirüsü yenmeyi başaran

en yaşlı ikinci kişi oldu. Daha önce de yine 103 ve 101 yaşlarında iki Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşı koronavirüsü yenmeyi başarmıştı.

19 Mart'ta İtalya, toplam ölüm sayısında Çin'i geride bırakarak koronavirüsün en çok can aldığı ülke durumuna geldi. İtalya'da 5 bin 322 yeni vaka tespit edildi ve bir günde 427 kişi hayatını kaybetti. Böylece 19 Mart itibarıyla İtalya'daki toplam ölüm sayısı 3 bin 405 oldu. Toplam vaka sayısı ise 41 bin 35 olarak açıklandı.

Türkiye'deki toplam vaka sayısı ise 359 olarak açıklanırken hayatını kaybedenlerin sayısı da 4'e yükseldi.

20 Mart günü virüsün ortaya çıktığı Çin'de ikinci kez "ülke içi kaynaklı" vaka görülmezken, tamamı yurtdışından gelenlerde olmak üzere 39 yeni vaka tespit edildi, 3 can kaybı yaşandı. Çin'de salgının başından beri 80 bin 967 kişiye virüs bulaşırken, 3 bin 248 kişi hayatını kaybetti, 71 bin 150 kişi ise sağlığına kavuştu.

İtalya'da ise gün boyunca 5 bin 968 yeni koronavirüs vakası görüldü ve 627 kişi yaşamını yitirdi.

Gerçekleşen ölüm sayısı, vakanın görüldüğü tüm ülkelerde bir günde kaydedilen en yüksek sayı oldu. Toplam 47 bin 21 vakanın görüldüğü İtalya'da koronavirüs kaynaklı ölüm sayısı ise 4 bin 32'ye yükseldi.

20 Mart günü en çok yeni vakanın görüldüğü ülke 5 bin 594 ile ABD oldu. Avrupa'da ise vaka sayısı olarak en yüksek artış İtalya'nın ardından Almanya'da gözlenirken ölüm sayısındaki en çok artış ise yine İtalya'nın ardından İspanya'da yaşandı. Türkiye'de ise vaka sayısı 670'e çıkarken toplam can kaybı 9 oldu.

21 Mart günü Singapur ve İsrail'deki koronavirüs kaynaklı ilk ölümlerin gerçekleştiği açıklanırken İtalya'daki trajik artış devam etti. İtalya'da 6 bin 557 yeni koronavirüs vakası görülürken 793 kişinin de hayatını kaybettiği açıklandı. Böylece ölüm sayısı iki gün üst üste vakanın görüldüğü tüm ülkelerde bir günde kaydedilen en yüksek sayı oldu.

Türkiye'de ise 21 Mart itibarıyla toplam vaka sayısı 947 olurken ölüm sayısı ise 21'e yükseldi. Tüm dünyadaki vaka sayısı 303 bin 753, ölüm sayısı ise 12 bin 965 oldu.

23 Mart gününe gelindiğinde dünya genelindeki vaka sayısı 380 bini bulurken ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, İran lideri Ayetullah Ali Hamaney'i salgınla ilgili çok sayıda vaka ve

ölümü gizlediği suçlamasında bulundu. Aynı gün Angela Merkel'in Kovid-19 testi negatif çıkarken THY'ye bağlı bir tahliye uçağı İngiltere'de eğitim gören 348 öğrenciyi Türkiye'ye getirdi.

24 Mart günü Uluslararası Olimpiyat Komitesi 2020 Tokyo Olimpiyatları'nın bir sene sonraya ertelendiği duyurdu. Birçok ülke koronavirüsün yayılmasına karşı yeni önlemler aldığını duyururken bu kapsamda Polonya'da ikiden fazla kişinin bir araya gelmesi yasaklandı. Suudi Arabistan ve Kamerun'da Kovid-19 kaynaklı ilk ölümlerin yaşandığı ilan edilirken Laos'ta ilk vakanın tespit edildiği resmî olarak açıklandı. Hindistan'da ise 3 haftalık sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

DSÖ Sözcüsü Margaret Harris ise koronavirüsün yeni merkezinin ABD olabileceğini söyledi. ABD'de 21 Mart'tan itibaren her gün 10 binden fazla vaka tespit edilirken vaka sayısı 1 Mart günü 75 iken bugün 104 bin 256.

25 Mart itibarıyla dünya genelinde koronavirüsten dolayı hayatını kaybedenlerin sayısı 20 bini geçerken toplam vaka sayısı ise 425 bin oldu. Birleşmiş Milletler'in Viyana ofisinde altı çalışanda koronavirüs tespit edilirken İngiltere Veliht Prensi Charles'ın Kovid-19 testi de pozitif çıktı. İran'da 2 bin yataklı geçici bir hastane oluşturulduğu ilan edilirken İsrail de tüm sinagogları geçici olarak kapattığını duyurdu.

26 Mart günü ABD'deki vaka sayısı Çin'i geride bıraktı ve ABD en çok koronavirüs vakasının tespit edildiği ülke oldu. İspanya'da ay sonu sona ermesi planlanan OHAL'in süresi uzatılırken Real Madrid'in stadyumu Santiago Bernabeu'nun da sağlık hizmetlerinde kullanılacağı açıklandı. Ülkedeki vaka sayısı 64 bine, gerçekleşen ölüm sayısı ise 4 bin 145'e yükseldi. Böylece İspanya da Kovid-19 kaynaklı toplam ölüm sayısında Çin'i geride bıraktı ve İtalya'dan sonra en fazla ölümün yaşandığı ülke konumuna geldi. Türkiye'de ise bir gün içinde binden fazla vaka tespit edildi. 26 Mart akşamı itibarıyla Türkiye'de tespit edilen vaka sayısı 3 bin 629'a yükselirken toplam ölüm sayısı ise 75 oldu.

27 Mart günü İtalya'daki vaka sayısı da Çin'i geride bıraktı. İtalya'da tespit edilen toplam hasta sayısı 86 bini geçerken bir günde 969 kişi hayatını kaybetti. Bu rakam vakanın görüldüğü tüm ülkelerde bir günde gerçekleşen en yüksek ölüm sayısı olurken İtalya'daki toplam ölü sayısı 9 bin 134'e yükseldi.

Aynı gün İngiltere Başbakanı **Boris Johnson'a** yapılan Kovid-19 testinin pozitif çıktığı açıklandı. ABD'deki toplam vaka sayısı **100 bini** geçerken toplam ölü sayısı ise 1704 olarak açıklandı.

Türkiye'de ise 27 Mart itibarıyla tespit edilen toplam vaka sayısı 5 bin 698, toplam ölüm sayısı ise 92 olarak açıklandı. Şu an tüm dünyada Kovid-19 kaynaklı gerçekleşen ölümlerin toplam sayısı resmî rakamlara göre 27 bin 468, tespit edilen toplam vaka sayısı ise 602 bin 166. Bu vakaların 220 bini ise son bir hafta içinde tespit edildi. Yalnızca mart ayı içinde dünya genelinde yaklaşık 500 bin yeni vaka tespit edilirken bu vakaların 100 bini ABD'de görüldü. İtalya, İspanya ve ABD'de 1 Mart itibarıyla tespit edilen toplam vaka sayısı 1860 iken bu üç ülkede bugün görülen toplam vaka sayısı 254 bin 813 olarak kaydedildi.

28 Mart'ta dünya genelinde 600 bin vaka ve 27 bin ölüm vardı. Aynı gün İtalya'da Kovid-19 kaynaklı gerçekleşen ölüm sayısı 10 bini geçti. 30 Mart günü ise İspanya'da bir günde 10 binden fazla vaka tespit edilirken ertesi gün İspanya, İtalya ve ABD'nin ardından 100 binden fazla vakanın görüldüğü üçüncü ülke oldu. Yine 31 Mart günü ABD'deki toplam ölü sayısı 4 binin üzerine çıktı ve ABD de toplam ölü sayısında Çin'i geride bırakmış oldu. Aynı gün BM'den yapılan açıklamada insanlığın İkinci Dünya Savaşı'ndan beri yaşadığı en büyük kriz ile karşı karşıya olduğunun altı çizilirken salgın nedeniyle dünya ekonomisinin yüzde 1 küçülebileceği ifade edildi.

2 Nisan günü İspanya'daki ölü sayısı da 10 bini geçti. ABD'de ise bir günde binden fazla kişi hayatını kaybetti. DSÖ ise Ortadoğu ülkelerini uyardı. Son bir haftada bölgedeki vaka sayısının ikiye katlanarak 30 binden 60 bine yükseldiğini söyleyen DSÖ, Ortadoğu ülkelerinin aldığı önlemleri genişletmesini istedi.

ABD Başkanı Donald Trump ise bu hafta ve önümüzdeki hafta salgın yüzünden çok sayıda kişinin ölebileceğini söyledi. Şu anda ABD'de durumu kritik olan vaka sayısı 8 binden fazla. 2 Nisan günü dünya genelindeki toplam vaka sayısı 1 milyonu, ölü sayısı ise 50 bini geçti. 5 Nisan günü itibarıyla ise dünya genelinde toplam 1 milyon 265 bin vaka ve 65 bin 666 ölü var. Yani 3 gün içinde vaka sayısı 250 binden, ölü sayısı ise 15 binden fazla artış gösterdi.

İngiltere Başbakanı Johnson yoğun bakımda

Daha önce koronavirüse yakalandığı açıklanan İngiltere Başbakanı Boris Johnson 6 Nisan günü yoğun bakıma alındı. 6 Nisan günü açıklanan istatistiklere göre Türkiye’de tespit edilen toplam vaka sayısı 30 bini geçerken toplam ölü sayısı ise 649’a çıktı.

İspanya’da ise iki gün üst üste tespit edilen vaka sayısı bir önceki günden daha az olurken 6 Nisan günü toplam ölü sayısı 13 bini geçti.

Yine 6 Nisan’da İtalya’da da tespit edilen vaka sayısı 3 bin 599 olurken 17 Mart gününden beri ilk kez bir günde 4 binden az sayıda yeni vaka tespit edilmiş oldu.

5 Nisan günü İtalya’da 525 kişi hayatını kaybederken 19 Mart gününden beri ilk kez bir günde ölen kişi sayısı 600’ün altında kaldı.

Fransa ve Almanya’da salgının hızı artıyor

İtalya ve İspanya’ya göre daha az vaka ve can kaybının yaşandığı Almanya ve Fransa ‘da tespit edilen vaka ve ölüm sayıları Nisan ayıyla birlikte dramatik bir şekilde yükselmeye başladı. 5 Nisan günü Almanya’daki toplam vaka sayısı 100 bini geçerken 22 Mart’tan 10 Nisan’a kadar her gün en az 4 bin yeni vaka tespit edildi.

7 Nisan günü Avrupa İlaç Ajansı (EMA), bazı Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerde kovid-19 hastaları için kullanılan ilaçlarda kıtlık yaşanmaya başladığını açıkladı. Türkiye’nin AB Daimi Temsilciliği’nde çalışan bir personel ise kovid-19 nedeniyle hayatını kaybederken Fransa’nın Strazburg kentindeki Avrupa Parlamentosu (AP) binasının, kovid-19 merkezine dönüştürüleceği duyuruldu. Aynı gün Afrika kıtasındaki toplam vaka sayısı 10 bini aşarken İran’da 11 milletvekilinin daha kovid-19 testi pozitif çıktı. Japonya ise yedi eyalette olağanüstü halin 1 ay daha uygulanacağını duyurdu.

Vuhan'da 76 gün süren karantina uygulaması sona erdi

7 Nisan günü aynı zamanda salgının ortaya çıktığı yer olan Vuhan'da yaklaşık 76 gün boyunca uygulanan karantina kaldırılırken insanların dışarı çıkıp dolaşmalarına izin verildi. Çin'de resmî kaynaklara göre Nisan ayının ilk 10 günü boyunca toplam 395 yeni vaka tespit edilirken 24 ölüm yaşandı.

8 Nisan günü Almanya'da 333 kişi hayatını kaybederken bu bir günde Almanya'da meydana gelen en yüksek ölüm sayısı oldu. 11 Nisan itibariyle Almanya'da toplam 122 bin 171 vaka tespit edildi ve 2 bin 736 ölüm meydana geldi.

Fransa'da ise 3 Nisan günü tam 23 bin 60 yeni vaka tespit edilirken bu Avrupa kıtası için rekor teşkil etti. 7 Nisan günü Fransa'daki toplam vaka sayısı 100 bini, toplam ölü sayısı ise 10 bini aştı. Günlük tespit edilen vaka sayılarının oldukça düzensiz ilerlediği Fransa'da 11 Nisan itibariyle toplam 124 bin 869 vaka tespit edilirken toplam ölü sayısı 13 bin 197 olarak açıklandı.

Nisan ayının ilk 10 gününde hem toplam vaka hem toplam ölü sayısı iki kat arttı

8 Nisan günü koronavirüs salgınında dünya genelinde iyileşen kişilerin sayısı 320 bini geçti. Aynı gün Somali'de de kovid-19 kaynaklı ilk ölüm yaşanırken Filistin Sağlık Bakanlığı test malzemeleri için acil yardım çağırısında bulundu. DSÖ ise Filistin'e acilen test kitleri gönderileceğini duyurdu.

ABD'de ise 31 Mart gününden beri 5 Nisan hariç her gün en az 30 bin yeni vaka tespit edildi ve toplam vaka sayısı 10 gün içinde 315 bin artarak 502 bine yükseldi. Toplum ölü sayısında da son 10 gün içinde dramatik bir artış yaşandı. ABD'de son 10 gün içinde 14 bin 89 kişi hayatını kaybederken toplam ölü sayısı 18 bin 747 oldu.

9 Nisan günü ABD'de sadece New York'ta tespit edilen toplam vaka sayısı 161 bine ulaşırken bu eyaletteki toplam vaka sayısı ABD dışındaki tüm ülkeleri geride bıraktı. Aynı gün İngiltere Başbakanı Boris Johnson ise yoğun bakımdan çıkartıldı.

Türkiye ise vaka artış hızının en yüksek olduğu ülkelerden biri olarak öne çıkıyor. 8 Nisan günü ilk kez bir günde 4 binden fazla yeni vakanın tespit edildiği Türkiye’de son 10 günde toplam 33 bin 498 vaka tespit edilirken toplam vaka sayısı da 47 bin 29’a yükseldi. Aynı süre zarfında ölü sayısı da 792 kişi arttı. 10 Nisan günü Türkiye’deki toplam ölü sayısı bin 6’ya ulaştı ve böylece Türkiye dünya genelinde koronavirüs nedeniyle bin kişiden fazla insanın hayatını kaybettiği on üçüncü ülke oldu. Aynı akşam Türkiye’de koronavirüsün yayılma hızını düşürmek amacıyla 30 büyükşehir ve Zonguldak’ta hafta sonunu kapsayacak iki günlük sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Böylece 2000 yılındaki nüfus sayımının ardından ilk kez 30 büyükşehirin tamamını kapsayan bir sokağa çıkma yasağı gerçekleştirilmiş oldu.

10 Nisan günü dünya çapında koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı da 100 bini aşarak 103 bin 56 oldu. Bu ölümlerin 60 binden fazlası Nisan ayının ilk 10 günü içinde meydana geldi. Yine toplam 1 milyon 710 bin vakanın yarısından fazlası da aynı dönemde tespit edildi.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Namık Kaan Gökçen

Doğum Tarihi ve Yeri : İstanbul/Şişli

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Bahçeşehir Üniversitesi, İletişim Tasarımı

Y. Lisans Öğrenimi : Işık Üniversitesi, Görsel İletişim Tasarımı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Fayda Reklam Ajansı

Saatchi&Saatchi İstanbul

Leo Burnett İstanbul

Publicis Emil

Işık Üniversitesi

İletişim

E-Posta Adresi : kaangokcenn@gmail.com

Portfolyo : behance.net/kaangokcen